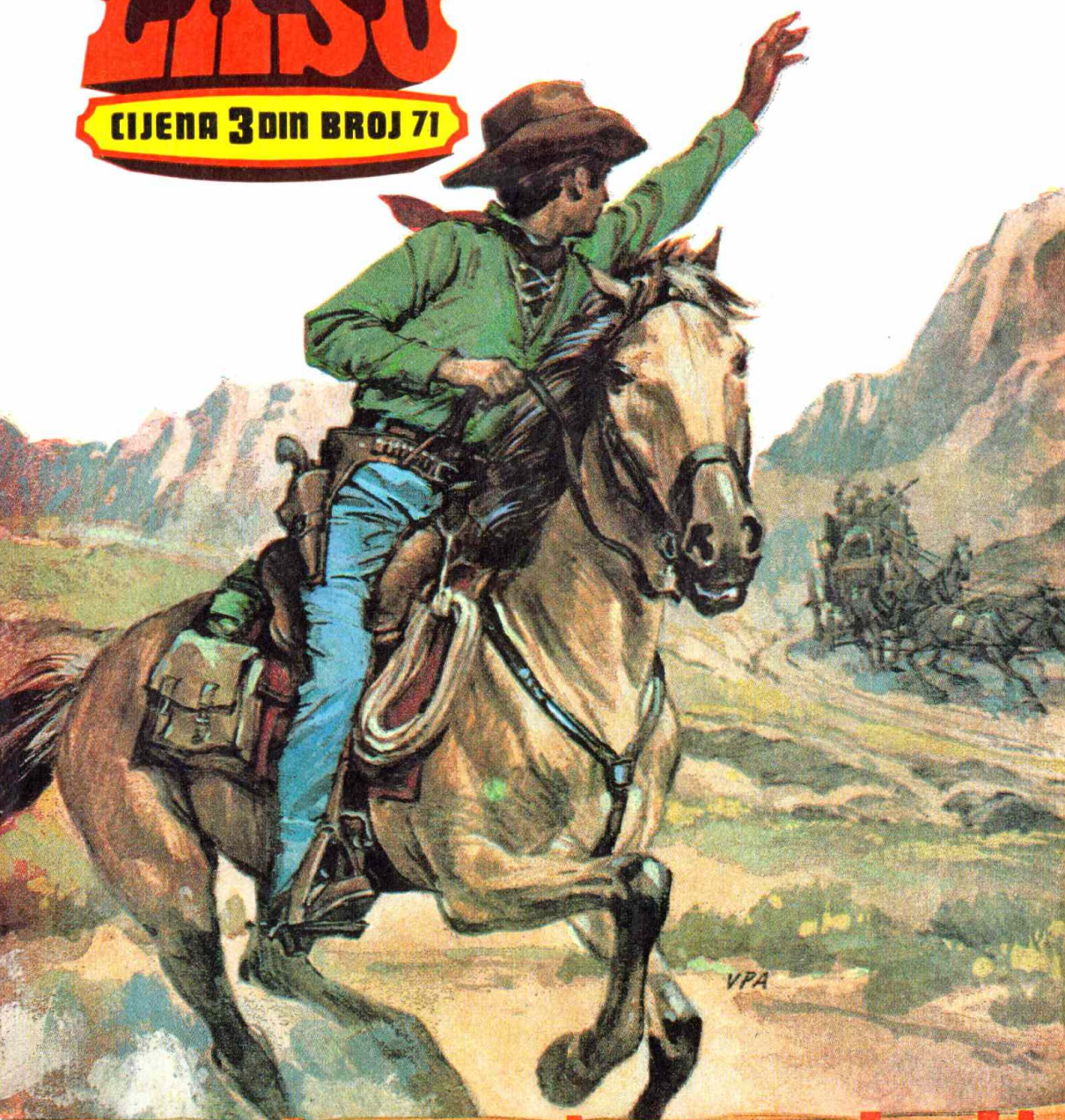

NOVA SERIJA
LASO
CIJENA 3 DIN BROJ 71

Revolveraši su čekali

A. C. MORGAN

REVOLVERAŠI SU ČEKALI

»Laso« Nova serija 1974.

Recenzija: Stanko Juriša, književnik

Preveo: Stanko Juriša

»Laso« — Izdavač OOUR izdavačke djelatnosti »Vjesnik«, Zagreb, Ljubice Gerovac 1 — Glavni i odgovorni urednik: Borivoj Jurković, —
Tisak: OOUR novinsko-revijalna stamparija i OOUR TMG »Vjesnik«, Zagreb, Ljubice Gerovac 1 — Zagreb 1974.

Copyright (sva prava za Jugoslaviju): VJESNIKOVA PRESS AGENCIJA,
Zagreb

Cijena 3 d. Za inozemstvo: DM 1,40; ASCH 8; SFRS 1,60; HFL 1,30

Oslobođeno plaćanja poreza na promet mišljenjem Republičkog sekretarijata za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu SRH broj 2935/2 — 1973 od 28. XI 1973.

I

Mjesečina je lebdjela nad turobnim krajem i Mesom Altom, s koje je dojahao Miles Kerrigan. U dolini ga je čekao Delmer Wadkins. Sjedio je pobočke u sedlu i pušio. Žar cigarete koja se klatila u ustima odavao je Wadkinsov nemir.

— Ništa, ha? — pitao je sivim glasom.

Miles Kerrigan zaustavi konja i nagne se naprijed stenjući od umora.

— Kažu da nisu ukrali nijedno tvoje govedo. Sa čovjekom kakav si ti ne žele neprilika. — Kerrigan se izkašlje i doda: — Čini mi se da se tebe boje i da ne lažu.

Delmer Wadkins izvadi cigaretu iz usta i otrese pepeo.

— Od toga nema koristi, Miles. Zaista nema nikakvih tragova od mojih rogatih grla?

— Ah, tamo gore ima tragova koliko hoćeš! Oni ne kriju da krađu.

— Ako su te ovaj put ipak obmanuli?

Miles Kerrigan zaniječe glavom.

— Nisu. Nikad mi nitko nije s uspjehom lagao, pogotovu ne oni. Uvjeren sam da su tvoja goveda nestala ovdje, u dolini.

Delmer Wadkins ljutito smrvi cigaretu na sedlu.

— To znači da je pred nama tucet različitih mogućnosti.

Miles je shvaćao Wadkinsovu srdžbu. Šest grla stoke u ovom kraju ne znači ništa, ali za čovjeka koji je tek počeo stvarati nov život to je nenadoknativ gubitak. U ovom slučaju bila je to gotovo polovica imetka.

— Tucet mogućnosti? — nasmije se Miles. — Koješta, najmanje pedeset! Kraj je pun kradljivaca i od tvojih se krava možda već prave odresci. Prošla su tri dana i vjerovatno nećemo više naći tragove.

Wadkins gurnu sporim pokretom šešir prema potiljku.

— Izrešetat ću svakoga koga primijetim na svojoj zemlji.

— Bilo bi bolje da se suzdržiš — reče Miles Kerrigan. — Richland jedva čeka na takvu priliku. Nisi li primijetio da te prati?

Delmer Wadkins pljunu.

— Nikad se nisam plašio šerifa. Shvaćаш li što je za mene šest goveda? Uništen sam. Za tri ili četiri godine mogao sam prodati nekoliko grla. Ovako moram čekati vječnost. Dosta mu je svega. Odustajem!

— I vraćaš se pljačkanju poštanskih kočija?

— Što mi drugo preostaje? To sam naučio, u tome sam imao uspjeha.

— Objesit će te. Obećali su ti to kad su te uhvatili, ne sjećaš li se? Uхватit će te ponovo.

Miles Kerrigan se namjesti u sedlu i potjera konja. Kad se poslije izvjesnog vremena okrenuo, vidio je da ga Wadkins slijedi.

Te lude misli morao bi zaboraviti, razmišljao je Miles Kerrigan. Teško je pogođen krađom, no ipak je gore krenuti u pljačku i na vješala. Tri godine zatvora kao da ga nisu promijenile.

Kad su izašli iz doline i svladali pola brežuljka, Miles zaustavi konja. Čekao je da se Wadkins sasvim približi.

— Slijedećega tjedna gonit će goveda Barkera Bluea do željeznice. Pridružiti će se također stada njegovih malih susjeda. Potrebni su mi goniči. Bit ćemo na putu tri ili četiri mjeseca, no isplati se. Ti bi, na primjer, zaradom mogao kupiti mnogo više nego što si izgubio. Dakako, kad se vratimo.

Miles Kerrigan pogleda Wadkinsa. Za taj posao on bi bio pravi čovjek. Barut je davno omirisao.

— Ako se vratimo — reče Wadkins. — Valjalo bi pretpostaviti da se neću udaviti u kakvoj rijeci, da ne budem zgažen ili ustrijeljen. — Wadkins podignu pogled. — A što će biti s mojih preostalih devet grla.

— Povest ćemo ih sa sobom. Postići ćeš dobru cijenu. Dvadeset dolara po grlu. Možda malko manje. Za dvadeset dolara ovdje možeš kupiti četiri bika.

Delmer Wadkins opet pljune.

— Razumiješ se u nagovaranje, ali nikako da se otmem osjećaju kako ti je u prvom redu stalo da prikupiš dovoljno goniča. Razmisli ti.

— Ne oklijevaj dugo. Ponuda je časna — reče Miles Kerrigan i potjera konja prema vrhu.

Ispod kopita je prštalo kamenje. Podigao se oblak prašine i počeo kuljati postrance od njihova puta.

Miles se zagleda za prašinom. Zemlja bijaše suha i pusta. Samo tu i tamo zelenio se čuperak trave. Većina lokava bila je isušena. Kiše nije bilo sedam tjedana. Ljudi su morali smanjiti stada da bi ostatak mogao preživjeti. Trave i vode nije bilo dovoljno za sve.

S Barkerom Blueom Miles je već razgovarao i odredio je put. Morat će prijeći preko nekoliko rijeka. Gdje god ima vode i trave, veliko će stado neko vrijeme pasti da ne izgubi težinu.

Bude li malko sreće, u Abilene će stići dobro uhranjena stoka. Na nesreću Miles nije htio misliti. Za nju bi bilo dovoljno da putem naiđu na pašnjake koje je netko već dao obrstiti. Tad bi mogla na cilj stići polovica goveda.

Nakupci će nuditi vjerojatno deset dolara po grlu. Za toliko para mogu se posvuda dobiti goveđi kosturi. Nitko ne ovisi o teksaškom rogovlju.

Miles uzdahnu trpko i podigne ramena. Bolje bi bilo da o tome ne razmišlja. Dovede li goveda do cilja, ovaj je kraj spašen. Ne uspije li, svi su propali, i oni sa pet grla i Barker Blue.

Ljudi moraju platiti dvije godine zaostalog poreza. Prije tjedan dana došao je poreznik iz San Antonija i zasjeo je u Mesi Grande. Odlučio je da čeka.

Tu je zatim banka u kojoj su svi zaduženi. Zajmovi su se morali vraćati.

Novaca nije bilo. Mnogi su kauboji otpušteni, drugi mjesecima nisu primili plaću.

Špekulanti i nabavljači Yankee-trupa opljačkali su poslije rata zemlju kao da su je pomeli metlom. Većina je hodala u onome što je nabavila još prije rata. Ljudi su nalikovali na skitnice i sumnjivce što su se klatarili uokolo i nestajali negdje s onu stranu Rija Grande.

U Mesu Grande došao je s parama zapravo samo Delmer Wadkins. No tri dana poslije njegova dolaska pojavila se potjera i on je odveden. Njegov način pribavljanja novaca očito nije bio najispravniji.

Miles okrenu glavu da vidi, gdje je Wadkins.

Wadkins je opet prebacio nogu preko sedla, kao da je u šetnji a ne u potrazi za nestalim govedima.

»Taj ima živce!« mislio je Miles Kerrigan. Ili ih možda uopće nema. Ravnodušnik ili lukavac?

Slijedećega trenutka Miles Kerrigan trgnu konja i stade kao ukopan.

— Što je? — zapita Wadkins.

— Dim! — reče Miles mračno. — Osjećam dim.

U blizini nije bilo ranča niti naselja.

Wadkins udahne. Jest, osjeća se dim.

Jahači su zurili u mjesečinom prorijeđenu noć. U daljini su se glasali

kojoti. Iz dalekoga loga u planini odgovorio je vuk. Kojoti se nisu dali smesti i nastavili su svoj koncert.

— Vjetar puše sa sjevera — reče Wadkins.

— Pogledat ćemo — odvrati Miles, poravna šešir i pusti konja da krene.

Nisu se popeli niti do pola brijega, kad vjetar donese reske zvukove pucnjeva. Paljba je dopirala iz velike daljine, no ipak se raspoznavalo štektanje pušaka.

— Slušaj, Miles, ne pokušava li tamo netko povećati svoje stado? Pomislim li da je tako nestala moja stoka... — reče Wadkins.

Miles ga prekine:

— Vodi se prava pravcata bitka! Držim da su daleko četiri ili pet milja. Moglo bi se raditi o mladom Fergusonu.

— Onda su mu dobro podjarili — reče Wadkins zamišljeno i pođe za Milesom prema vrhu.

Vatra je zaista bila velika. Iza brežuljka nebo je bilo rasvijetljeno kao da je netko priredio vatromet.

— Renč! — uzviknu Miles. — U plamenu je! — dodâ Miles i pogna konja nizbrdo.

Wadkins je odmah reagirao i stvorio se kraj njega. Krenuli su koritom davno presahlog potoka i sporo su napredovali. Kad su došli na bolje tlo, podboli su konje.

Morali su svladati nekoliko brežuljaka i prodolina. Prije no što su ugledali renč prošlo je gotovo pola sata. Tad se pred njima pojavila baklja iz koje su vrcale iskre. Vjetar je valjao dim i raznosio ga dolinom.

Ponovo se začula pucnjava. Bilo je jasno da ne puca jedan čovjek.

— Eksplodira municija — reče Wadkins kašljući. — Grmi kao onomadne u stanici Tahoe.

U Tahoe-Stationu opljačkana je upravo pristigla poštanska kočija. Sumnjalo se da je vatru podmetnuo Wadkins, kako bi se napad izveo dok vlada metež. Dokaza međutim nije bilo. Neki su tvrdili da Wadkins nema veze s požarom, da se radi o slučaju.

— Za te si stvari stručnjak — dobaci Miles Kerrigan.

Wadkinsa nagna dim na kašalj. No odjednom zakašlje još netko na brežuljku.

— Tišina! — šapne Miles. — Netko dolazi!

Na vrhu su se pojavile tri glave. Tri jahača došla su iz doline u kojoj je gorio renč. Zaustavili su se i okrenuli. Njihovi likovi jasno su se održavali na pozadini od sjaja požara.

— Nitko od Fergusonovih — reče Miles tiho. — Što to znači? Ne poznam ih.

Jedan je jahač imao pušku u ruci. Umirio je konja, podigao kundak do ramena i počeo gađati.

Netko ga je odozdo pretekao. Začuo se pucanj, jahač se trznuo i kliznuo sa sedla. U padu je pritisnuo obarač i metak je podigao ispred njega šaku zemlje.

Konj je prestrašeno odskočio.

Divljim krikom potjera Miles Kerrigan svoje kljuse u galop. Preostala dvojica na brijegu nisu računala s tim da se netko može pojaviti iza njihovih leđa. Neznanci su prestrašeno zurili nizbrdo.

Bili su zaslijepljeni požarom i brzo su se odlučili za bijeg. Konj

bez jahača počeo kaskati za njima. Stremeni su klepetali po njegovu trbuhu.

Miles je prvi stigao na vrh. Uzdahnio je, vidjevši kolik je požar.

Renč Raymonda Fergusona nije bio velik. No ako je čitave godine bilo dovoljno vode, Ferguson je uspijevaao vezati kraj s krajem.

Na taj način došao je Ferguson do petsto goveda. Sagrađio je kuću, staju i ostavu.

S druge strane plamene zavjese dopirala je buka gonjenoga stada. Čuli su se promukli glasovi goniča.

Krov kuće upravo se rušio. U nebo je šiknuo divovski snop iskara. Ostava je bila pretvorena u žeravicu.

Na dvorištu je Miles primjećivao nekoliko tamnih mrlja, koje bi povremeno zastirao dim.

Delmer Wadkins napravi luk kao da će krenuti za odbjeglih jahačima, no vratio se. Doveo je samo neznančeva konja. Dim ga je nukao na kašalj. Sjahao je kod poginulog napadača i okrenuo ga.

— Poznajesh li ga? — upitao je Milesa.

— Jefferdale — promrmlja Miles. — On je uvijek obavljao za Bluea prljave poslove. I za druge. Radio je također za banku.

— Ne bi trebalo da ga itko žali. — reče Wadkins i pusti Jefferdalovu glavu na travu.

Miles je sjašio i priveo bliže Jefferdaleova konja. Dok je Wadkins gledao za odagnanim stadom i mislio na svoja goveda, Miles je vezao uzde za Jefferdaleovu nogu. Povici goniča dopirali su s istoka, ne s jugozapada gdje leži Mesa Alta.

— Povest ćemo ga sa sobom — reče Miles, poravna hlače, povuče svoga konja i pođe nizbrdo.

Wadkins je krenuo hrptom i spustio se postrance. Približavali su se zgarištu s dvije strana.

Miles je ostavio svoga konja kod bunara, privezavši ga. Drvo je bilo ugrijano.

Iza korita kod bunara ležao je Raymond Ferguson. U ruci je još držao revolver. Bio je potpuno izrešetan. Miles procijeni udaljenost od brežuljka i zaklima glavom. Ferguson nije ispalio zadnji metak. Predaleko za revolver.

Miles krenu prema ljudima što su ležali po dvorištu. Iskre su ih posule i odjeća je na njima tinjala. Milesa nešto stegnu u grlu kad je prepoznao dvojicu kauboja. Ferguson ih mjesecima nije mogao platiti. Ostali su jer je to značilo da će makar jedanput dnevno jesti žlicom. A jednom će valjda dobiti zarađen novac.

Miles spusti šešir na čelo i zaštiti lice rukom. Pred kućom je također nešto tinjalo.

Bila je to mlada Fergusonova žena. Mrtva.

Miles je odvuče do bunara i polegne je kraj muža. Wadkins je došao sa svoje strane i izvukao pušku. Buljio je u zgarište i u leševe, u sliku smrti i pustoši.

— Koliko vidim — rekao je — ovdje više nikome ne možemo pomoći. Krenimo za stokom.

— Za to ima vremena — odvrati Miles. — Tragovi će ostati. Momci nisu zaslužili da se mrtvi prže.

Wadkins izvadi iz bunara vode i polije leševe što ih je Miles poredao kraj Fergusona.

— Nedostaje starac što ga je Ferguson doveo od svoga oca — primijeti Miles. — Nitko od ovih nije imao kod sebe pušku.

Wadkins se uspravi, pogleda prema brežuljku i izlije po sebi pola vjedra vode.

— Ja ću lijevo — reče.

Krenuli su svaki na svoju stranu. Iza staje naiđe Miles na jarak što je vodio prema izvoru, u kojemu nema vode od proljeća. Jarak se gotovo zapunio bijelim pepelom.

Miles krenu jarkom prema pre-sahnutom udubljenju i odahnu kad je primijetio da se tamo nešto miče.

Izvor je bio jedino mjesto gdje se čovjek mogao sakriti i puškom doseći vrh brijega.

Najprije je nešto zablistalo crvenkastim sjajem. Zatim Miles začuje kako netko jeca. Priskočio je brzo udubljenju, odgurnuo čizmom puščanu cijev i sagnuo se.

Bio je to starac. Jedva ga je prepoznao. Lice, ruke, sve je bilo strašno opečeno. Miles nije shvaćao, kako se starac u takvu stanju mogao dovući do zaklona.

— Što se dogodilo? Zašto su vas napali? — pitao je Miles Kerrigan.

Starac je pokušao privući pušku i položiti je preko kamenom obložena ruba izvora.

— Hej, čovječe, ja sam Miles Kerrigan! Tko su bili napadači?

Starac podignu glavu i zagleda se u Milesa krvavim pogledom. Zatim zapadne u hihot i ne prestade dok se nije izvrnuo pobočke preko zdenčanoga kamenja. Neko je vrijeme još krkljao a onda je duboko uzdahnuo i ispružio se.

Miles pripali šibicu i osvijetli starčevo lice. Bio je mrtav.

Nogavica ispod starčeva koljena bijaše razderana i raskrvavljena. Tu je pogođen, ali se ipak izvukao i dopuzao do udubine. I još je smogao snage da jednoga lopova skine metkom sa sedla. Ali više nije mogao reći, zašto se sve to dogodilo.

Miles podignu starca i odnese ga do bunara. Vratio se i Wadkins. Nikoga nije našao.

Nesreća je morala doći iznenada jer su oba kauboja bila samo napola odjevena. Napadači očito nisu izgubili više od onoga čovjeka na brežuljku. Sve je govorilo o potpunom iznenađenju.

— Dovuci klipana — reče Miles. — Idemo za stadom.

— Nadam se da ću imati prilike zahvaliti se za mojih šest grla — procijedi Wadkins i ode.

Miles izvadi iz bunara vode i napoji konja. Ostatak izlije sebi po glavi. Vrućina je bila tolika da se košulja počela pušiti.

Wadkins se javio dugim zviždukom.

Miles baci posudu, dohvati starčevu pušku i kleknu iza bunarskog zida. Zagledao se u noć, ali u dimu i odbljescima vatre ništa se nije moglo razabrati.

Poslije izvjesnog vremena začuli su se koraci.

Wadkins bijaše oprezan čovjek i sa stanovite se udaljenosti javio.

— Ja sam! Nemoj mi probušiti jedinu košulju!

Zatim je izašao na svjetlo.

— Djeluješ kao da si negdje ugledao vruga — reče Miles, začuđen Wadkinsovim izgledom.

— Upravo tako! Jefferdale je nestao. Konj također.

— Što? — skoči Miles. — Ta bio je mrtav kao cjepanica.

— Budi siguran da sam ga potražio na pravu mjestu, ali ga nema. Samo izgažena zemlja.

— Ona dvojica! Lopovi su se vratili i odnijeli su ga — reče Miles. — Kladim se da su nas vidjeli ovdje i sad znaju s kim imaju posla.

— Divni izgledi da kod kuće doživimo ovakav vatromet — promrm-lja Wadkins. — Neće nas valjda pustiti da hodamo okolo kao živi sjedoci.

— U pravi su — reče Miles i pođe s puškom u ruci prema svome konju. Gurnuo je cijev u svežanj iza sedla, uzjahao i krenuo.

— Pratit ćemo stado. Gdje je ono, tu su i oni.

II

Na istoku se javljalo sunce. Pred zoru je pala rosa i sad su tisuće kapi blistale na busenju i grmlju.

Miles Kerrigan i Delmer Wadkins za sve to nisu imali pogleda niti ri-ječi. Zagledali su se prema ulazu u kanjon, prema kojemu su vodili tragovi stoke.

Tamo se nalazilo Fergusonovo stado. Tanak trag dima iznad stijena pokazivao je da su kradljivci odredili duži odmor.

Ispred ulaza u kanjon povremeno se nešto kretalo. Bio je to stražar koji je šetao poprijeko, od stijene do stijene.

Miles i Wadkins legoše u suhu vododerinu. Konje su sklonili. Mjesto je u ranom jutru bilo izvrsno, no najkasnije za dva sata proklinjat će ga, uvjereni da se peku živi živcati.

— Poznaješ li kanjon? — upita Wadkins brišući prašnjavim rupcem lice.

— Kanjon ima drugi izlaz i oni se neće vraćati ovamo — reče Miles. — Na drugoj je strani tlo ravno i stjenovito. Tamo će se izgubiti tragovi.

— Možda su tako nestala i moja goveda, a mi smo kao ludaci pretraživali planinu. Usto ovaj kanjon nije udaljen od moje zemlje niti deset milja. Tko za nj zna, obavio je posao.

— Ti se momci ne zadovoljavaju sa šest krava, buđi uvjeren. Oni ti ne bi ostavili niti dlaku. Tvoja su goveda završila kod nekog doseljenika.

Miles je otpuzao do konja, izvuкао pušku i zauzeo svoje mjesto.

— Hoćeš li im naložiti malko pod tabanima? — upita ga Wadkins.

— Oni bi također mogli doći na pomisao da pogledaju, gdje smo zaoitali — odvratila Miles i položi pušku na grudobran.

Wadkins je neko vrijeme razmišljao a onda i on donese pušku.

Sunce se penjalo. U vododerini postade toplo. Za jedan sat konji su već objesili glave a Miles i Wadkins bijahu obliveni znojem.

Zrak je titrao. Ulaz u kanjon nali kovao je na raspuklinu zamućenog ogleđala. Ponekad se činilo kao da se miču stijene. Stražar se više nije mogao vidjeti.

Koji sat prije podneva podiže se odjednom prašina. Miles skoči na

noge. Iz kamenjara su dojurila dva jahača, ogleđala se na sve strane i nekoliko minuta kasnije nestadoše među stijenama.

— Krenut će — reče Miles hrpavim glasom. Jezik mu se pretvorio u suh kamen.

— Po ovoj vrućini? — upita Wadkins.

— U kanjonu je sad još sjenovito i hladno. No momci znaju da bi se u podne našli u pećnici. Tih sati tamo ne bi izdržao niti đavo.

— Što da radimo?

— Običi ćemo ih i stići prije njih na izlaz.

Wadkins se počeo smješkatila.

— Neće li tada biti podne, ha?

— Upravo pravo vrijeme da se poigramo pakla — potvrdila Miles, obriše znoj s lica i pokuša ovlažiti usnice.

Miles Kerrigan bijaše gotovo mršav čovjek. Djelovao je žilavo. Iz suncem opaljenoga lica virile su uske oči. One su i odavale čovjeka koji je naučen na žegu. Crnu kosu na sljepoočicama prošarale su sjedine, iako je jedva prešao tridesetu.

Težak život i neprestano kretanje obilježilo je Milesa Kerrigana oporošću, ali nekoliko nabora oko očiju pokazivalo je da se rado smije.

Wadkins bijaše gotovo pet godina mladi, no djelovao je starije. Zatorske godine izbrazdale su mu lice. Plava se kosa prorijedila i kao da je postala tanja. No vidjelo se također i to da nije pravi renčer, da je prije bure baruta koji brzo eksplodira.

Konji su očito tražili vodu, Milesov riđan nezadovoljno izbije kopitom nekoliko komada kamena. Izgazio je tako jednoga škorpiona i umirio se.

Miles je još imao vode u čuturi. Bila je topla ali je ipak izlije u šesir i dade svakom konju da malko gutne. Ostatak je podijelio s Wadkinsom.

Izveli su životinje iz vododerine i krenuše prema zapadu.

Desno od njihova puta bili su u kanjonu ljudi koji su Fergusonu priredili pakao, a uskoro će ga iskusiti i sami.

Kraj bijaše pust i siv. Na pijesku su ostali tragovi zmija. I one su potražile sjenovitija mjesta.

Malko poslije podneva stigoše Wadkins i Miles do izlaza iz kanjona. Ušli su nekoliko koraka u nj i osluškivali.

Stado je dolazilo. Možda nije bilo udaljeno više od milje.

Između stijena gotovo nije bilo moguće disati. Konji su frktali. Ispod kopita se podizala bijela alkaljska prašina.

Wadkins se zagleda u te oblačice i reče:

— Goveda će podivljati!

Miles potvrdi:

— Kad osjete izlaz, pojurit će napolje kao da ih čeka bistra rijeka. Pripazi da ne dospiješ pred rogove.

Wadkins odmahnu:

— Jednom sam se čitavoga dana svađao k ljutim brasada-bikom i ostao sam čitav. Držao sam ga na lasu, ali momak nikako da pođe sa mnom.

— Čovječe, brasada-bik je lijeni jarac u usporedbi s petsto životinja koje su izbezumljene od žeđi.

Wadkins pogleda Milesa gotovo zamišljeno. Znao je da u čitavu kraju nema čovjeka koji bi o govedima znao više od njega. Miles je prošle godine otjerao na sjever veliko sta-

do i poznavao je kraj. Znao je također sve moguće trikove kako da se životinje gone u željenom pravcu.

— Potraži dobar zaklon — reče Miles — i dobro priveži konja. Inače će se utrkiivati s kravama, a ne bih želio da iskušas pješaćenje po ovom kraju.

Wadkins okrenu konja. Osmotrio je dobro izlaz i odlučio se za lijevu stranu. Iza kamenja ima dobrih zaklona.

Miles se pripremao na desnoj strani. Nije našao tako pogodan položaj kao Wadkins. Raspuklina u stijeni bila bi pretijesna i za kavansku plesačicu.

Nekoliko minuta kasnije mogli su i napolju čuti buku goveda. Stado je napredovalo vrlo brzo.

Miles je riskirao da pogleda iza ugla. Primijetio je jahača, no taj je djelovao kao da je u bijegu a ne kao vodič.

I Wadkins je zavirio u kanjon i dao je Milesu znak puškom. Miles niječno odmahnu glavom.

Čekali su.

Za pet minuta stiglo je stado.

Najprije je iz kanjona šiknuo alkaljski oblak. Zatim se pojavio čelni jahač. Pri izlazu je trgnuo konja tako da je zamalo oborio Milesa. Iznenadila su se obojica.

Miles se pripio uz stijenu. Jahač je podbo konja i požurio da se makne rogovlju što je navrlo iz kanjona.

Nedaleko od izlaza jahač se okrenuo, potegnuo pušku i jednim je trzajem podigao k ramenu. Miles pogleda letimice prema Wadkinsu.

Goveda su jurila mučući, podignutih repova. Ništa se više nije vidjelo. Posvuda prašina i buka.

Divlji udarac u lijevi bok baci Milesa prema konju. Još u teturanju čuo je tanak zvuk puške.

Miles se uhvati čvrsto za sedlo i okrenu glavu. Kroz prašinu ugleda lopova s kundakom uz lice. Miles ispusti sedlo, pade na koljena i posegnu za puškom koja bijaše odletjela prema stijeni. Metak udari kraj njega u kamen. Nekoliko ga je krhotina pogodilo.

Bolove je osjećao nejasno, kao što je pogled u uskovitlanoj prašini bio maglen. No kad se u svemu tome donekle razaznao momkov lik, Miles umiri ruku i opali. Prašina s jahačeva kaputa pokazala je pun pogodak.

Kradljivac i palikuća pade na leđa. Jedna je noga ostala u stremenu i konj povuče jahača za sobom. Puška je pala u pijesak i tu je svjetlucala.

Miles se povukao nekoliko koraka, popeo se na onisku stijenu, podigao je rubac preko usta i nosa i počeo opipavati lijevu stranu.

Na košulji bijaše rupa. Brzo se raskopčao. Potkošulja je također prostrijeljena i već natopljena krvlju.

Metak se zario kraj najdonjega rebra i koji prst dalje izašao. Miles pregleda ranu. Nadao se da je rebro samo slomljeno.

Oderanim rukavom trošne košulje Miles pokuša previti ranu, ali krv se već skupljala iznad opasača. Miles otkine i drugi rukav, nagura sve to u potkošulju na mjestu gdje je bila rana, zategne koliko je mogao i opsuje. Valjda se krv neće istočiti prije negoli se situacija raščisti.

Miles dohvati ponovo pušku i pripremi se. Jednoga je već skinuo sa

sedla. Drugi će vjerojatno stići iza goveda.

Mnogo je radio sa stokom, ali ipak nije znao kako se može otegnuti stado u kojemu je pet stotina grla. Rogovlje se pojavljivalo iz kanjonskoga grotla većinom u parovima.

Struja zaprašenih gubica, uzdignutih ušiju, koščatih leđa i podignutih repova kao da nema kraja. No jednom ipak u toj rijeci nastade rupa.

Unezvijereni bik trčao je poboeke. Izašavši iz tjesnaca životinja je skočila prema kamenu iza kojega se krio Wadkins.

Wadkins nije oklijevao i bik pade kao da je pogoden munjom. Wadkins se pojavi iza zaklona i udari nekoliko puta kundakom po širokoj čelenci.

Pucanj se izgubio u tutnjavi i tulenju goveda. Zato Milesa začudi brzo reagiranje jahača kad su se našli pred pušćanim cijevima.

Goniči su se također od alkalijke prašine zaštitili rupcima, navukavši ih sve do očiju. Ali unatoč prašini položaj su procijenili brzo i pravilno.

Dvojica su gotovo istovremeno povukla revolvere i počеше pucati preko vratova konja.

Miles se baci natraške. Jedan metak udari u petu njegove čizme. Drugi zamalo pogodi konja.

S druge je strane pucao Delmer Wadkins. Brzina paljbe pokazivala je kolika je njegova srdžba. Začas je pomeo oba revolveraša.

Wadkinsova je puška privukla pažnju ostalih lopova. Wadkins je oborio još jednoga, ali je onda morao skloniti glavu iza kamena jer bi bio izrešetan.

Miles se okrenuo na trbuh. Lije-
va ga je strana pekla kao žeravica.
Na trenutke je osjećao bolove kao
da među rebrima netko okreće uža-
renu kuku. Znoj mu je tekao u oči.
Samo je nejasno vidio jednoga jaha-
ča i opalio je.

Pogodio je konja. Jahača je doh-
vatio tek drugim metkom.

Uzdišući obriše Miles oči, napuni
pušku i nastavi pucati.

Wadkins se pomaknuo na bolji
položaj i pucao je kao mahnit. Una-
krsna vatra zatvori izlaz iz kanjona.

Dvojica su pokušala prodrijeti
napolje ali su konji popadali u va-
tri. Jedan je ostao prignječen i užas-
no je vikao. Drugi se nekako uspra-
vio, zagledao se u Milesa i podigao
revolver. Tako je i pao.

Miles se podupre puškom i usta-
de. Iz kanjona se čuo topot kopita.
Pognutih leđa približio se izlazu.
Pojavio se i Wadkins, blijed ali či-
tav.

Tri jahača dadoše se u bijeg. Je-
dan međutim iznenada izgubi ravno-
težu i odleti u stijenu. Preostala
dvojica zamakoše iza zavoja.

Kad je Wadkins vidio mrtve pred
izlazom i između stijena, počeo se
gušiti. Pri tom je zurio u Milesa
Kerrigana kao u priviđenje, ili kao
u čovjeka kojega je poznavao ali u
sasvim drugom obličju.

— Nebesa! — uzdahnu Wadkins.
— Sedam momaka!

— Osam — reče Miles. — Napo-
lju je još jedan. Odvukao ga je
konj. No dvojica su ostala. Možda
upravo ona dvojica što su odvela
Jefferdalea. Dođi, potražiti ćemo ih.

— Što? — začudi se Wadkins. ali
ušuti pod ledenim Milesovim pogle-
dom.

— Naći ću ih. Za tjedan dana kre-
ćem odavde s govedima i ne mogu
riskirati da me na tom poslu ti psi
ukebaju. Tko jamči da se neće uvu-
ći u momčad? Pod kožu ne mogu
zaviriti nikome. Zato ih moram uh-
vatiti, shvaćаш li?

Wadkins kimnu glavom. Bilo je
to previše za njega. Osjećao se bi-
jedno. Pojmio je zapravo samo to
kako je jedino Kerrigen dovoljno
žilav momak da dovede stado u Abi-
lene.

III

Mesa Grande nije bila ništa dru-
go negoli gomilica brvnara. Sve se
to okupilo oko raskršća dviju cesta.

Na tom su mjestu bile najvažnije
zgrade: šerifov ured, banka, salun,
trgovina i skladište.

Stanovnici ovoga kraja bili su
uvjereni da je stvarni vlasnik gra-
da Barker Blue. Tek kad su se poja-
vili utjerivači poreza, ustanovilo se

da banka ima udjela u većini podu-
zeća, ili joj ona sasvim pripadaju.

Vlasnici banke bijahu Roseman i
Buckley. Oni su posuđivali novac
sa zelenaškim kamatama. Kad Mi-
les ne bi doveo goveda do željezni-
ce, većina malih i srednjih stočara
bila bi izručena banci. Ukoliko bi
ona tada platila porez, dobila bi jed-
nim udarcem većinu zemlje.

Jedino je Barker Blue bio dovoljno jak da se održi. Drugo je pitanje, međutim, kako dugo.

Dok su jašili preko raskršća, Miles je razmišljao o tome. Krenuli su prema salunu. Ispred njega su stajala dva iznurena konja, potpuno prekrivena bijelom alkalijskom prašinom, skorenom znojem, tako da je nalikovala na krljušt. Konjski vratovi visjeli su pred privezom kao i uzde.

Na prozoru banke pomakao se zastor i Miles Kerrigan pogleda u tom pravcu. Vidio je iza stakla šljivasto lice Edwarda Rosemana i kratke brkove Thomasa Buckleyja koji ga je uvijek podsjećao na kojota.

Nečija je ruka pustila zastor i on se još neko vrijeme njihao lijevo-desno.

Miles pljunu u prašinu. Nije se osjećao dobro. Činilo mu se da je sposoban još samo za to da ode k liječniku i da se popne na njegov stol.

Ali bolesnici ne kreću na put s govedima. A za taj će posao dobiti debelu lisnicu. Nije si mogao priuštiti da ne zaradi taj novac. Morao je dakle pokazati ovom gradu kako je tvrd i neslomiv čovjek.

Možda se već pročulo da je dobio metak u rebra. U ovoj zemlji vijesti lete brže negoli ptice.

Čovjeku s prostrijeljenim rebri-ma možda će u posljednjem trenutku oduzeti vodstvo pothvata. Ne zna se, doduše, tko bi imao sposobnosti Milesa Kerrigana, ali Barker Blue i nekoliko drugih sigurno su dovoljno ljudi da nađu čovjeka koji će obećati da će dovesti stado do željeznice u Abileneu.

Miles još nikad nije ostavio započet posao. I uvijek ga je izveo do kraja.

Stenjući siđe Miles Kerrigan sa sedla ispred saluna. Na trenutak se naslonio na riđana. Maglilo mu se pred očima.

Slabljinu je nestala i Miles izvuče pušku iz bisage. Privukao ju je k nozi i okrenuo se.

Na cesti nije bilo gotovo nikoga. Delmer Wadkins i Miles Kerrigan nisu bili senzacija.

Kad se Wadkins srušio sa sedla, reče mu Miles pothiho:

— Ti ćeš se, prijatelju, držati po strani. Šerif Richland već njuška kao prerijski pas. Pripazit ćeš na stražnja vrata, i ništa više. Za dvije minute ulazim.

Wadkins samo kimnu glavom. Uzeo je pušku i uputio se u dvorište saluna. Miles se polako okrenuo i pogledao uokolo. Nekoliko je ljudi nestalo pod strehama.

Nevjerojatno je kako grad odmah osjeti da se nešto događa.

Na verandi hotela izležavao se utjerivač poreza iz San Antonija u stolici za njihanje, sit i lijen. Sigurno je spavao. U njegovu se društvu nalazio okrugao debeljuško. On se polako pridigao iz svoje stolice i zagledao se u Milesa. Zatim je podigao šešir, pogladio svoju sivu lubenicu, naslonio se na hotelski zid i zataknuo palac za prsluk.

Dvije su minute prošle. Miles se odgurnuo od konja, okrenuo se i medvjedićim korakom pođe uz salunske stepenice.

Vrata je otvorio udarcem noge i ušao.

Gostiju bijaše malo. Svi su okrenuli glave kao na zapovijed.

Za jednim stolom sjedio je mjesni kovač. Pijan. Znalo se da on žed gasi još prije izlaska sunca.

U kutu su dva vozača skladišta igrala poker po tri centa.

Kod prozora je sjedila Florence Keele, najveći mangup toga saluna. Noge je prebacila preko stolica, glavu nagnula prema lijevom ramenu.

— Kladim se da će biti neprimliko — reče Milesu, ovlaživši usnice.

— Dobila si okladu! — dobaci Miles Kerrigan.

Miles se zagledao u dvojicu kod bara. Bili su prašnjavi kao i njihovi konji. Umili su samo lica. Vidjelo se da su stigli s oštrog jahanja.

Pipničar promaknu kraj svojih boca do ruba i podiže ruke kao da se brani.

Miles koraknu izleđu stolova.

— Prokleta vrućina, ha? — reče resko. — Najprije sa stadom kroz kanjon, zatim još jednom u bijegu ovamo, i to usred žege.

Bili su to ljudi Barkera Bluea. Miles se čudio, ali nije došao da se snébiva nego da nešto svrši.

Ljudi su se zvali Patrick i Loanes. Miles nikad nije čuo da su napravili nešto prljavo.

Patrick polako spusti čašu.

— Buncaš? — pitao je bez oklijevanja. — O kojem kanjonu govoriš?

— Ja buncam? — nasmije se Miles. Mladom Fergusonu bi se možda činilo da je u bunilu, kad ne bi bio mrtav. U krugu koji iznosi najmanje dvjesto milja postoji samo jedan kanjon u kojem leži alkalijska prašina. Sada shvaćaš?

Patrick je shvatio. Loanes također.

Obojica su posegnula za revolverima, ne vjerujući da će Miles brže podići pušku.

Toga su se dana jednom već bili prevarili. I to se ponovilo.

Miles trgnu rukom i opali ne podižući pušku niti na prsa.

Staklo je zazvečalo. Milesu se činilo da će mu popucati bubnjići.

Patrick kriknu, zatetura, potraži rukom oslonac i pade na pod. Klečeći na koljenima počeo je rukama pritiskati mjesto oko kopče na remenu.

Miles brzo izbaci čahuru.

Florence Keele povuče noge sa stolice i odbaci je.

Upravo toga trenutka pomakao se Loanes, koji je dotle stajao kao da je skamenjen. Revolver je izvuкао ali ga nije podigao.

Miles mu ne pruži priliku. Pogođio ga je kod trećega dugmeta košulje i odskočio nekoliko koraka, okrenuvši se prema stolovima.

Florence Keele vrisnu kao da je sad ona na redu i skoči na stol.

Miles je pogleda, strese glavom i pođe otegnuta lica prema vratima.

Prije negoli je Miles mogao gurnuti vrata, banuo je u salun šerif Richland nakostriješenih brkova.

— Mogli ste mi razbiti koljeno — promrmlja Miles.

Richland pogleda dvojicu na podu, promotri salun i zagleda se u Milesa kao u čovjeka koji je odjednom poludio. Promrsio je samo:

— Ha?

— Kad ste već tu — reče Miles — pošaljite nekoga k starom Fergusonu. Neka prikupi nekoliko ljudi da pokopa sina i ostale. Goveda se nalaze iza alkali-kanjona i može ih prikupiti.

— Ne razumijem — zareži Richland, dobivši u licu nezdravu boju. — Vidim jedino da ovdje leže dvoji-

ca na podu i da vi jedini imate u rukama oružje.

— To opet ja ne razumijem — uzvratila Miles. — Radili su kod Bluea ali su prošle noći napali mladoga Fergusona i pobili sve živo.

Miles obide šerifa i izađe napolje. Iza njega se podiže žagor.

Kad je Miles prišao svome konju, pojavio se Wadkins iz dvorišta.

— Svrbjeli su me prsti — reče. — No bio si u pravu. Šerifa nismo dugo čekali. Jesu li to uistinu bili Blueovi ljudi?

— Patrick i Loanes — odgovori Miles. — Ne shvaćam. Blue se uvijek slagao s Fergusonom. Morat će se dosjetiti dobru odgovoru, inače ga može đavo odnijeti još ove noći.

• • •

Barker Blue je živio uzdignuta nosa a u tome ga je nadmašivala jedino njegova kćer, koju je Miles upravo sreo na ulazu u kuću.

Promatrala ga je posprdno. Djelovao je smiješno u košulji otkinutih rukava i prašan. Miles podignu šešir i pogleda je tako da je krenula za njim u očevu sobu.

Miles je češće bio u toj kući. Soba je odavala blagostanje. Dok su ostali imali jedva što jesti, na prozorima Blueovih bili su dugi zastori. Na svim komadima namještaja ležale su posude s vodom, tako da se sparina gotovo nije osjećala.

Kosa Barkera Bluea bila je sijeda, lice strogo. Čoškasta brada odavala je tvrdoću i bezobzirnost toga čovjeka. Svoje zemljište oteo je Indijancima i polako ga je zaokruživao posjedima drugih, od kojih je kupovao ili bi ih jednostavno otjerao.

Mnogi su odustajali od borbe i potražili nova selišta. No neki su ostali. Udomili su se uz rubove livada Barkera Bluea i katkad bi mu ukrali koje govedo.

Neki su se morali povući u planinu, pridruživši se bjeguncima pred zakonom, odbačenima i prognanima. To se društvo svake godine povećavalo za nekoliko ljudi i bilo je samo pitanje vremena, kad će sići u dolinu i uništiti carstvo Barkera Bluea.

Dotad su Blueova protjerivanja prolazila uglavnom glatko. Ali slučaj s Fergusonovima podići će prašinu u kojoj se može ugušiti čak i Barker Blue.

Šerif Richland nije poduzimao ništa ako je Blue negdje smaknuo nekoliko kradljivaca stoke. Nije se htio miješati u sukobe na pašnjacima. Međutim, ovaj put nije mogao zatvoriti oba oka i ukopati se u svoje uredu. Morao je nešto poduzeti. Možda će se pojaviti još ove večeri.

Kroz zastor se vidjelo krvavo crveno sunce na zalazu. Miles okrenu glavu prema Barkeru Blueu koji je sjedio iza stola i promatrao ga bezizražajnim pogledom. Nije mu ponudio da sjedne.

Miles sam dohvati stolicu i spusti se na nju tako da se iz njegovih hlača podigla prašina.

Barker Blue se namršti.

— Hvala, poslužio sam se — podsmjehnu se Miles. — Ne morate se brinuti za stolicu. Možda mi nećete morati nikad više ništa ponuditi. Možda je ovaj posao s govedima posljednji.

Anne Blue promaknu kraj zida i nasloni se na velik kamin. Promatrala je Milesa pogledom prgavice.

Miles je pogleda i naljuti se.

— Prisjest ću vam brzo — reče. Nije podnosio njezin način.

— Jeste li došli da razgovarate s mojom kćeri ili sa mnom? — obrecnu se Blue.

— S obadvoje — reče Miles, izvadi duhan i počeo motati cigaretu.

Primjećivalo se da su Blueovi radoznali. Miles ih pusti u neizvjesnosti. Polako je poravnio cigaretu, pripalio je i gurnuo šibicu u džep hlače.

Barker Blue upitno pogleda kćer. Ona podignu ramena i pokaže licem da nema pojma radi čega je Miles došao.

— Kerrigan, ne natežite strunu jače negoli je potrebno — reče Barker Blue. — Dakle?

Miles povuče dim, otpuhne ga prema stolu i reče:

— Niste li možda prije nekoliko dana otpustili Patricka i Loanesa?

Blue podignu obrve.

— Zašto? Upravo mi je sada potreban svaki čovjek. Imali ste s njima neprilika?

— Moglo bi se i tako reći — odvratiti Miles. — No kad sam ih posljednji put vidio, bili su sasvim mirni. Ležali su u salunu, zauvijek opušteni.

Barker Blue ustade polako iza stola, nasloni se na nj rukama i nagne prema Milesu svoje široko tje-me.

— Mrtvi?

Miles potvrdi.

— Desilo se to prije manje od četiri sata. Mislio sam da će sve proći bez Richlanda, ali sad je već šerif sigurno na putu ovamo.

— I što će ovdje?

— Sigurno će doći s nekim pitanjima — reče Miles. — Prošle noći ubijen je mladi Ferguson, njegova

žena i njihovi ljudi. U tome su sudjelovali Patrick i Loanes, a isto tako u otimanju Fergusonova stada. No nije im ostalo mnogo vremena da u tome uživaju. — Miles opet pogleda prema Anne Blue i primijeti da je problijedjela. — Ah, vama to nije zabavno, zar ne?

Barker Blue sjede i počeo lomiti prste.

— To nije moguće! — reče. — Oni su radili na južnoj livadi.

— Budući da leže mrtvi u salunu, nikako ne mogu biti na vašoj južnoj livadi — primijeti Miles. — Vjerojatno su je napustili jučer. Ja bih na vašem mjestu požurio da to provjerim, prije negoli ljudi dođu do svojih zaključaka. Ne znam imate li s tim veze. Vjerojatno nemate. Ferguson su često dolazili k vama. No ako sam baš i u pravu, vaši mali susjedi neće dijeliti moje mišljenje. Gledat će stvari onako kako izgledaju: ljudi s vašega posjeda spalili su Fergusonov ranč, pobili čitavu obitelj i otjerali goveda. A tko danas radi bez čvrstoga ugovora? Čini mi se da ćete morati ko-ješta objasniti.

Barkerovo lice podlilo se krvlju.

— Kerrigane, vi ste poludjeli!

— Ja? Jesam li ja držao na platnoj listi Patricka i Loanesa? Ili Jefferdalea? A on je također bio umiješan.

Blue ponovo ustade sa stolice. Nalikovao je na bika prije oluje i tako je dugim koracima počeo hodati oko stola. Zatim je odmaknuo zastor s prozora, gurnuo krilo i povikao:

— Waggoner! Konja!

Okrenuo se kao da ga je nešto ujelo.

— Ne varate se, Kerrigane? Uistinu su bili Patrick i Loanes?

— Jest. Ja sam ih ustrijelio.

Anne Blue zajeca i stavi ruku preko usta.

Barke Blue razjapi oči. Žile na njegovu vratu počele su se povećavati.

— I nije vam palo na pamet da ih pitate, tko ih je naveo na tu luđačku zamisao? Nebesa, Fergusoni! To ne može biti istina!

Na dvorištu su se čuli koraci. Wagoner je vikao:

— Što je, gazda?

— Do vraga, dovedi moga konja!
— zatuli Blue kroz prozor.

— Ništa se tu više ne da mijenjati — reče Miles. — Možda ste dobili protivnika, koji bi jednoga dana ovdje htio biti glavni. On je mogao potkupiti Patricka i Loanesa jer su tamo bili i drugi; osmorica, i svi iz grada. Taj čovjek nastoji da sve bude udešeno tako kao da vi vučete konce. S Fergusonima vas može uništiti.

Činilo se da Barker Blue ne sluša. Kao da je razumio samo zadnju riječ.

— Uništiti? Tko? Mene, je li? — reče i izboči bradu kao da mu je netko povukao glavu natrag. Vraćao se u obličje kakvo je poznavao čitav kraj: tvrd, nestrpljiv i bezobziran.

Blue pogleda prema kćeri i reče:

— Ti ostaješ ovdje! Ako je tako kao što on kaže, doći će ovamo Richland. Netko mora biti kod kuće.

— Ali ja sam htjela... — zausti Anne Blue.

Blue je prekine kao što je prekidao svakoga tko je mislio drukčije negoli on.

— Ostaješ! Ili nisam dovoljno jasan? Ovdje će se raditi samo ono što ja smatram potrebnim.

Barker Blue pođe teškim korakom prema vratima i ponovo povikom zatraži konja.

Milesu ne reče više niti riječi.

Djevojka je promatrala posjetioca kao mrtvu pticu što ju je odnekud donijela mačka, i nitko ne zna kako bi je najbrže bacio preko praga.

Miles Kerrigan ostade na stolici s očitom namjerom da popuši cigaretu do kraja. Pepeo je otresao u najbližu posudu s vodom.

Konj je krenuo tako da je pijesak prštao po staklima prozora. Začas je zamrla tutnjava kopita.

Miles konačno ustade, baci opušak u vodu, podignu prljavi šešir i pozdravi:

— Madam, do slijedeći put!

— Idite do đavola! — dobaci Anne Blue.

Miles je odmjeri od glave do pete i zatrese glavom:

— Ako jednom padnete s konja, netko će vas morati podići u sedlo.

Miles izađe napolje, dovede konja od bunara i poravna remenje.

S druge strane približavao se ranču šerifov »buggy«. Richland je sam držao uzde. Anne Blue pripali petrolejke.

IV

Miles je živio u kući od balvana, podignutoj na rubu grada. Zdanje je imalo tri prostorije i dogradnju za konja. Milesu bijaše prostora dovoljno. Nikad nije imao velikih zahtijeva, a poslije rata svatko je smanjio svoje potrebe.

Netko se javio na vratima snažnim kucanjem. Miles se probudi i sjede na rub kreveta. Napolju bijaše svjetlo, ali sunce još nije izašlo.

Miles posegnu za revolverom što je visio kraj uzglavlja i pođe prema vratima.

— Tko je? — upita oštro.

Poslije napada na Fergusonove prije četiri dana bio je oprezan. Brazgotina na najdonjem lijevom rebru neprestano ga je podsjećala kako je imao ludu sreću.

— Ja sam, Wadkins! — javi se promukao glas kroz vrata, ali kao da to nije bio nekadašnji napadač na poštanske kočije.

Miles priđe prozoru i pogleda napolje. Pred kućom je stajao Wadkinsov konj, pokriven pjenom i prljavštinom, oborene glave.

Miles pritisnu palac na zaponac revolvera, odgurnu zasun i otvori vrata lijevom rukom.

Bio je uistinu Wadkins. No izgledao je gotovo kao oprženi starac u suhom izvorskom udubljenju kod Fergusona.

— Uđi prije negoli padneš na prag — reče Miles i zadjene revolver za okrpane gaće.

Wadkins utetura u kuću i spusti se na stolicu.

Miles je imao u kuhinji bocu viskija i brzo je donese. Nalio je pošten gutljaj u šalicu za kavu.

Wadkins je pio lakomo kao da je upravo počeo umirati od žeđi.

— Koliko vidim, i kod tebe je bilo vatre — reče Miles. — Ispričaj mi što se dogodilo prije i poslije.

Wadkins položi ruke na stol.

— Gotov sam. Predajem se. Idem s tobom na sjever i ne vraćam se. Ovaj me prokleti kraj nikad više neće vidjeti.

Miles pričekao neko vrijeme i reče:

— Znači, razočarao si se. A sada reci, što se dogodilo. Kasnije možemo pričati o tome što namjeravaš.

— Ukrali su mi i preostala goveda. Došlo je sedam ili osam klipana. Iznenada. Bez konja. Prekasno sam ih primijetio. Znali su da sam u kućerku. Poduprli su vrata gredom i zapalili krov. Odvukao sam se u rupu u kojoj držim hranu i ostao sam tamo dok nisam čuo da su otišli. Vjerojatno su imali u blizini konje. Zatim sam se izvukao i skočio kroz prozor. Za mojim petama srušio se krov.

— Jesi li ih slijedio? Nisi li prepoznao čiji glas?

Wadkins podignu glavu i zagleda se tupo u Milesa.

— A što bih tamo radio? Promatrao bih kako kuća nestaje u dimu i pepelu? Dosta mi je svega! Odlazim! Uzimaš li me sa sobom?

— To sam ti odavno ponudio i o tome ne moramo razgovarati. Nego, slušaj, nisi li ipak prepoznao glas kojega od tih momaka?

Wadkins nevoljko zaniječe glavom.

Miles uze sa stolice odjeću, obuče se i prikopča remen s revolverom.

Iz crvljive ladice izbrojio je deset metaka, dohvatio pušku i pošao prema vratima.

— Zasad ostani ovdje — reče Wadkinsu. — Lezi. Poslat ću ti liječnika.

Miles izađe i osedla ričana.

Na putu iz grada Miles svrati k liječniku. Tri sata kasnije stigao je do mjesta gdje je Wadkins vodio svoje skromno stočarstvo.

Kuća je izgorjela. Mjesto gdje je stajala odavao je samo pocrnjeli ugao i hrpica ugaraka. Vjetar je raznio pepeo.

Miles siđe s konja. Rebro ga je peckalo ali se morao kretati, morao je biti spreman za velik pothvat gonjenja stoke.

Razgledao je razvaljen obor i tragove oko zgarišta. Ispitivao je svaki otisak čizama i konjskoga kopita.

Iza obora moralo je stajati sedam konja. Ljudi bijaše šest. Njihovi tragovi nisu obećavali bogznašto — nosili su kaubojske čizme. Mesa Alta nije međutim dolazila u obzir. Tamošnji stanovnici nose opanke koje kroje sami od goveđih koža.

Miles se popne na konja i poče slijediti tragove stoke. Vodili su ga prema planini, da bi se na jednom mjestu izgubili na stjenovitu tlu.

Varka bijaše providna, no kako naći prave tragove? Miles je tražio strpljivo. Jašio je u sve većim krugovima, tako dugo dok na jednom grmu nije našao goveđu dlaku. Bilo je to na sjeveru. Neko se grlo očesalo o grm, usput, ili da se oslobodi nametnika.

Na tlu se nije ništa raspoznavalo, no znak je ipak bio tu. Miles sjede u sedlu postrance i poče motriti svaku pojedinost.

Kad je tlo postalo pješčano našao je na otisak. Vjetar je poravnao tragove ali iza busena trave jedan se donekle sačuvao.

Sunce je krenulo prema zapadu kad je Miles našao jasan pravac kojim se kretalo stado. Put je vodio preko isušenih polja Neda Gowera, škrtice koja bi otpustila svoja dva kaubojca čim kiša nije padala dva tjedna.

Iza nekoga brežuljka naiđe Miles na lokvu. Na tom su mjestu prije kratkoga vremena bila dva ili tri tuceta goveda. Otjerana su prema sjeveru.

Nedaleko odatle nađeno je krepano grlo. Nije imalo oznake. Bilo je moguće da pripada Goweru. Wadkins je sve svoje životinje žigosao.

Govedo još nije zaudaralo. Strviniari se još nisu pojavili. Samo muhe.

Miles ostavi govedo i nastavi jasnim tragom. Stado je na lokvi napojeno i posvud je ostala balega, što je odmah privuklo ptice.

Kasno poslijepodne primijetio je Miles da su neznanci uzeli goveda također s Taylorova pašnjaka, pridruživši ih skupljenom stadu. Miles zatrese glavom. Svi ti podaci ipak nisu imali pravoga smisla.

Podvečer se pokazalo da su u stadu također bikovi Hoota Wentzela, još jednoga malog uzgajivača koji je, kao i ostali, htio otjerati na sjever nekoliko grla da olabavi bankovnu omču što mu je stezala vrat.

Gubitak goveda bio je za te ljude velik, ali s druge strane sve to bijaše premalo da se prisile na prodaju zemlje.

Iza svega toga mora biti nešto drugo.

Prema nekim znakovima ustanovio je Miles da se stado kreće brzo. Balega je ležala u povećim razmacima, tragovi nisu ostavljeni u mirnom hodu.

Sunce je zalazilo a stado nije bilo na vidiku. Nije se vidjela niti prašina što je podiže.

Na obzorju su bili bregovi Edwardove zaravni. Tragovi su vodili u tom pravcu.

Miles stade da se odmori. Želudac se bunio. Riđan kao da više nije bio siguran na nogama.

— Još jedan sat, stari — govorio mu je Miles. — Još samo sat. Bojim se da su lopovi otjerali stado u Million-Cliff, a tamo ga nećemo naći. Ipak, to moramo znati, shvaćаш?

Miles je katkad razgovarao s konjem kao s drugom. Ovaj put riđan nije razumio. Objesio je glavu, frktao je po sasušenoj travi i tu i tamo oprezno nešto gricnuo.

Miles smota cigaretu i počeo pušiti dugim potezima. Time će na neko vrijeme odagnati glad.

Kad je ponovo sjeo u sedlo, Miles se počeo ogledati za kakvom divljači. Ništa nije dolazilo pred nišan, samo mršav prerijski pas koji je virio iz svoga skloništa. Miles bi međutim radije pojeo vlastitu čizmu negoli takvu pečenku. I vjerojatno bi ona bila ukusnija od toga kostura.

Za pola sata stigoše do Million-Cliffa. Bila je to vjetrometina, načičkana kamenjem od veličine šešira do gomila poput zgradurina. Tu je nestalo stado.

Na mjesecini se vidjelo gdje je bilo mjesto odmora. Miles se zamisli. Njegovo računanje vremena bijaše potpuno pogrešno. Pošao je od toga da je Wadkins krenuo u grad odmah poslije napada.

Sudeći prema prednosti što je imaju goniči, napad se morao odigrati rano navečer. Možda je Wadkins pola noći lutao.

— Nemamo sreće, stari moj — počeo Miles ponovo tepati riđanu. — Izgubili smo mnogo vremena. Idemo polako natrag. Ovdje nemamo što tražiti.

* * *

Delmer Wadkins se smjestio tako dobro kao da prije polaska sa stadom ne namjerava tražiti drugi smještaj. Ležao je kunjavo u krevetu i promatrao Milesa kako hoda pogrbljen i kako ne može rukom dohvatiti šešir.

— Jesi li što saznao? — upita.

Wadkins je imao zavoj oko čela. Lijeva ruka bijaše također povijena.

— Million-Cliff! — reče Miles. — Odatle sam se vratio. Imali su preveliku prednost. Hoćeš li mi, međutim, učiniti jednu uslugu?

— Odmah! — reče Wadkins spremno i sjede. Bio je uvjeren da počinje duga priča.

— Makni se s moga kreveta, potreban mi je — reče Miles i naceri se. — Čini mi se da sam čitav sastavljen od bolova. Ostatak je obamro.

Wadkins siđe s kreveta. Istoga trenutka sruši se na nj Miles, ne skidajući čizme. Zatvorio je oči i promrmljao:

— Kad su se pojavili kod tebe?

— Ne znam.

— Hm! Odmah si krenuo k meni?

Wadkins povuče donju usnicu pod zube.

— Mislim da jesam. Da. Gdje bih inače bio?

Spavao je gotovo čitav dan. Kad su se u gradu upalila svjetla, počeo

se Miles micati. Najprije je neko vrijeme zurio u strop, onda se naslonio na laktove i odmjerio Wadkinsa, koji je sjedio za stolom. Pred njim je bilo suhoga mesa i kruha. Djelovao je nahranjeno.

Miles promrmlja još nešto i okrenu se na bok.

— Reci, gdje je zapravo bio tvoj konj? — upita Miles. — Mislim, ako su ti već otjerali stoku, mogli su i kljuse.

— Čitavo si vrijeme razmišljao o tome, ha? A mislio sam da si napola mrtav! — odvrati Wadkins.

— O tome sam sanjao. I to loše. Dakle?

Wadkins dohvati mrvicu kruha i stavi je u usta.

— Konja nikad nisam držao kraj kuće, uvijek podalje od nje. Suho korito potoka na zapadnoj strani bilo je savršeno sklonište. Stara navika.

— Ne podsjećaj me neprestano na svoje pljačke poštanskih kočija — promrmlja Miles.

Wadkins iznenađeno podignu obrve.

— To te ljuti?

— Sigurno! Htio bih znati, kad se nešto dogodilo, kako se dogodilo i gdje se dogodilo. Jasno? O tome, zašto se dogodilo razmišljat ću sam.

Miles stenjući spuznu s kreveta, protrlja križa i uhvati se za bolno rebro. Tako je teturao prema kuhinji.

Voda je u škafu bila ustajala. Wadkins nije donosio svjež.

Miles ispljune mlaku tekućinu, ode do police i uzme kutiju od kave. U njoj je čuvao novac.

Poslije izvjesnoga razmišljanja uze Miles čitav dolar i strpa ga u

džep hlača. Zaželio je popiti čašu-dvije piva.

Gundajući prođe Miles preko sobe i zalupi za sobom vrata.

Cesta bijaše mračna kao ušivena vreća. Samo u glavnoj ulici gorjelo je nekoliko svjetiljaka. Ljudi su štedjeli i na tome. Petrolej stoji para.

Na kraju ceste stade netko pred Milesa, s revolverom u ruci.

Miles se lecnu i podiže obadvije ruke do visine opasača.

To se tome čovjeku očito nije svidjelo jer je oštro odsjekao:

— Nećeš povući? Kukavica si, ha? Meni je svejedno, pucat ću i ovako. Ljudi u salunu kažu da Patrick i Loanes nisu dobili priliku, jasno?

— Waggoner! — reče Miles, više iznaneđen negoli prestrašen. — Jesi li poludio? Obojica su bila umiješana u pljačku kod Fergusonovih.

Dok je govorio, Miles je ukapao vrh čizme u prašinu.

— To kažeš ti, a tako sad govore također ljudi ovdje u gradu i tamo vani. Zbog toga smo već imali dosta neprilika. Skuhao si nam čorbu, ali je bila posljednja!

— Pitaj Bluea — požuri Miles. — On je bio na pašnjaku gdje su ta dvojica morala raditi. Jesu li bili tamo, ili su nekamo nestali?

Sa zadnjim riječima Miles naglo podigne nogu i baci Waggoneru prašinu u lice.

Waggoner opali naslijepo, no Miles se već bio bacio prema kućnom zidu. Metak se negdje tupo zabio u drvo.

Gotovo zaglušen Miles pokleknu i povuče revolver. Waggoner bijaše još zaslijepjen. Miles ga snažno udari po glavi.

— Budalo! — reče. — Netko drugi ne bi preživio to da ovako pođe na mene.

Na jednom prozoru pojavila se najprije ženska glava. Malo zatim bilo je za Milesovim leđima vrlo glasno. Vrata kuća su se otvarala. Pojavilo se svjetlo. Netko je podigao Waggonera. Drugi je omirisao revolversku cijev i povadio metke. Začas su nestali u džepu. I to je stajalo novaca. I to bijaše skupo.

Na hotelskom trijemu stajao je Barker Blue sa svojom kćeri. Uzbudeno su razgovarali s utjerivačem poreza iz San Antonija. Debeljko s glavom poput sive lubenice stajao je u pozadini i mirno slušao.

Miles zastade pred salunom.

Šerif je upravo izašao iz svoga ureda. Pogledao je oštro Milesa i krenuo u pravcu odakle je dopirala buka i kamo su trčali ljudi.

Kad mu se činilo da Anne Blue gleda prema njemu, Miles podigne šešir. Anne Blue okrenu glavu.

Miles gurnu salonska vrata. Pipničar se zamalo slomio u pasu. Umirio se tek kad je primijetio da Miles nema pušku.

Oko Florence Keele bila je okupljena grupica kauboja. Upravo im je pripovijedala neku pričicu. Uglavšt Milesa, umukla je i nestala iza najbližih vrata.

U salunu bijaše podosta gostiju, no sudeći po kiselu licu vlasnika, prometa nije bilo.

— Pivo! — reče Miles i nasloni se na bar.

— Mnogo putuješ — reče domaćin dok je Miles otpuhivao pjenu sa čaše. — Kreće li se ugovorenoga dana?

— Ne vidim razlog za odgađanje — odvrati Miles. — Je li se tko kod tebe prijavio?

— Nekolicina — reče gazda. — Ali ih zanima zarada.

— U redu, čut će. Još jedno pivo.

Miles gutnu nekoliko puta i okrene se.

Gosti su primijetili da želi nešto reći. Žamor se stišao. Miles se osmjehivao.

— U utorak krećem prema sjeveru sa šest tisuća divljih goveda. Ide se putem kojim sam prošao prošle godine. — Govorio je glasnije negoli inače. — To spominjem samo zbog onih koji bi htjeli pitati, razumijem li se u taj posao. Potrebno mi je dvadeset valjanih ljudi, takvih koji su spremni da sa mnom odu u pakao pa da đavolu izvučemo iz repa nekoliko dlaka. Plaćam dolar po danu i premiju kad stignemo na cilj. K tome pet kilograma kavé, dva i po kilograma šećera, deset kilograma slanine i dvadeset i pet kilograma brašna. Svatko mora imati konje, sedlo i oružje. Tko želi poći, neka se upiše u listu. Tko ne zna pisati, neka zamoli Charlieja — покаже Miles prema pipničaru. — Okupljamo se u ponedjeljak u logoru ispred grada. Tko nije došao do ponoći, ostao je. Dođe li tko pijan, udavit ću ga u najbližoj kopanji.

Ljudi su slušali podignutih glava. Kad je Miles ušutio, nekolicina počeo psovati. Ušutkivali su ih oni koji su računali s pola dolara na dan.

Trideset dolara mjesečno. Dobar kauboj ovdje ne zarađuje ništa ili petnaest dolara mjesečno. U pogonu dobiva dakle dvostruko. Istini za volju, dvadeset i četiri sata na dan nosi glavu u torbi.

Na kraju se dobiva premija. Dobivaju je, dakako, oni koji stignu na cilj.

Ljudi su razmišljali i preračunavali nekoliko minuta. Tad su se prvi izdvojili. Charlie izvadi iz ladiće musav komad papira i počeo upisivati imena.

Za deset minuta imao je Miles dvadeset i trojicu na listi.

Pročitao je imena i prekrizio Doylea Flyersa, pijanicu i razbijača, kavgađiju i neradnike.

Upisao se i Cavett. On je poslije rata ustrijelio dvojicu jenkijevskih oficira i na sjeveru su ga čekale potjernice. Miles precrtava i njega.

Tu je zatim Haskin, jednonogi invalid sa šestoro djece. Miles spusti olovku ali osjeti da ga netko promatra.

Kad je podigao glavu, gledao je ravno u Charliejeve oči.

— Uzmi ga — reče domaćin. — Boljega nećeš naći. On radi dvostruko da bi pokazao kako je čitav čovjek a ne bogalj. Konja i sedlo ima. Revolver ću mu dati ja. Nedavno je ovdje ostala takva stvarca.

Miles je oklijevao. Uzme li Haskina, preuzeo je odgovornost za šestoro djece.

Uzdišući, Miles spusti olovku a Charlie je odmah maknu, kao da se bojao kolebanja.

Miles ispije pivo i mahnu papirom.

— U redu, stvar mi se sviđa. Zaposleni ste, izuzevši dvojicu. — Miles pošuti i nastavi: — Flyers i Cavett otpadaju.

Cavett skoči kao ris.

— Ne sviđa ti se moj nos, je li? Ja sam gori od drugih?

— Zaveži — odsiječe Miles. — Traže te, a ja se ne namjeravam s njima tući.

Flyers također nije bio zadovoljan. Uhvatio je Haskina za rukav i počeo ga vući prema Milesu.

— Ovoga bogalja uzimaš, mene ne, je li? Što da mislim o tome?

— To da on radi za dvojicu, ti niti za jednoga — reče Miles. — Za lokanje ne isplaćujem nagrade. Jasno? I brzo ga pusti!

Miles je govorio mirno. Flyers je crven u licu istupio pred ostale, zatim se okrenuo i udario Haskina šakom tako da je pao pod stol.

Miles odloži čašu, savije papir, spremi ga u džep i reče:

— To je to, Flyers! Ti si glup i nasilan. A rekao sam ti da ga ostaviš na miru. Zaboravljaš da ne običavam ponavljati.

Ljudi su promatrali scenu napetih lica. Miles je znao kako bi najbolje bilo da odmah pokaže kakvom čvrstoćom namjerava voditi pogon goveda.

Miles odgurnu stol tako da mu je u zamahu pao šešir. Flyers podvignu radosno i raširi ruke. Borba s Kerriganom, to je nešto po njegovu

ukusu. Sad će ga samljjeti.

Raširene Flyersove ruke djelovale su kao medvjede šape. Miles se sjeti svojih rebara i uplaši se. Mogao bi loše proći. Znao je, međutim, da su sve oči uprte u njega i ujedno što to za nj znači.

Miles napravi munjevit korak, sagnu se ispod Flyersovih raširenih ruku i udari snažno tri put odozdo prema gore.

Kad se Flyers s jaukom nagnuo naprijed, Miles ga uhvati za masnu kosu i trgnu glavu nadolje. Istovremeno je naglo podigao desno koljeno.

Flyers izusti glasan jauk i počeo krkljati.

Miles novim trzajem podignu Flyersovu glavu. Nos je krvario. Lice bijaše zeleno. No Flyers je još vidio dovoljno jasno da udarcem odnese komadić Milesova uha.

Gosti su napravili oko boraca čvrst krug. Slijedećega trenutka u toj se grupi začuje uzdah. Miles je topovskim udarcem pogodio Flyersovu bradu.

Prednost je valjalo iskoristiti. Miles još dva puta pogodi bradu post-rance, zatim zahvati lijevom rukom Flyersov nos.

Flyers je tulio kao ranjena zvijer. Uhvatio je Milesa poput medvjeda i u bijesu ga počeo gušiti. Miles osjeti strašnu bol u rebrima. Vrškom čizme udari Flyersa po goljenoj kosti, no pritisak nije popuštao. Pluća su ostajala bez zraka. Tek kad se Flyersova glava našla iznad Milesa, on udari bradu tjemenom i pritisak popusti.

Bila je to divlja borba, bez pravila. Ali tako su se borili ti ljudi. Pobjeđuje onaj tko protivnika obori na

pod, svejedno na kakav način i kojim sredstvima.

Miles osjeti kako mu se niz vrat cijedi topla krv. Trgnuo se natraške i kliznuo je iz Flyersovih šapa. Odmah zatim sagnu glavu i jurnu njome u Flyersov trbuh.

Flyers se počeo gušiti i previjati. Miles stisnu obje pesnice i njima ga istovremeno udari po glavi.

Flyers pade krkljajući na koljena, kao što teško pada snažno stablo. Kad se opružio na daščanu podu, ljudi su zažagorili. Zatim nastade tajac.

Tišinu je prekinuo čovjek s vjeveričjim licem koji se u listu upisao imenom Sands:

— Aleluja, medvjed je polegnut! Charlie, to je vrijedno čaše piva. Toči i otvaraj kredit!

Sands počeo prema baru. Ostali su još stajali kao ukopani. Zurili su kao da se pred njima događa priviđenje. No sumnje nije bilo: Flyers se grčio na podu a Miles je stajao na nogama i opipavao ozlijeđeno uho.

Poslije izvjesnog vremena Miles se sagnu, uhvati Flyersa za noge i tako ga izvuče iz saluna. Bacio ga je preko trijema na cestu, popravio hlače i vratio se.

— Platiti! — reče Miles kratko, izvuče džepni rupčić, iščeprka iz njega dolar i zatim pažljivo izbroji sedamdeset centi što ih je Charlie uzvratilo.

Netko je Haskina posjeo na stolicu. Invalid je izgledao kao prebijen štenac. Miles pogleda sitniš na dlanu, izdvoji petnaest centi i dade ih Charlieju.

— Za njega! — reče i glavom pokaže prema Haskinu.

Charlie je izbečio oči kao da ga je netko udario bocom po glavi. Otkako vodi salun, Miles nije nikom platio piće. Tako skamenjen buljio je Charlie u Milesova leđa dok se god za njim nisu zatvorila vrata.

Napolju su dvije žene posjele Flyersa na povišeni pod trijema. On ih je bijesno psovao.

Miles slegnu ramenima i pođe prema hotelu. Pred njim je društvo još bilo na okupu.

Poreznik i debeljko promatrali su Milesa kao ušljiva indijanskog psa. Stajao je pred njima u košulji bez rukava. Iznad jednoga oka pomalo je rasla velika kvrga. Niz vrat se cijedila krv.

Samo Blue nije pokazivao svoje dojmove, niti je bilo čime odavao što o svemu misli.

— Što je? — pitao je podigavši obrve.

Miles izvadi rupčić i obriše krv.

— Momčad je skupljena — reče mirno. — Tko će jamčiti za nabavku potreština, vi ili banka?

— Ja — reče Blue kao da se radi o najobičnijoj stvari a ne o ugovoru vrijednom pet tisuća dolara. — Ja dajem također potrebnu gotovinu.

— To smo se već dogovorili — reče Miles i počeo opipavati uho, da vidi u kakvom je stanju. — Sve je dakle uređeno.

Miles dobaci podsmješljiv pogled porezniku i debeljku, okrene se prema Blueu i doda:

— Razgovarajte s Waggonerom. Iznad li još jednom preda me s revolverom u ruci, neće to preživjeti.

Ne pogledavši Anne Blue, kao da ona nije čitavo vrijeme prisutna, Miles se okrenu i ode.

Osjećao je da ga djevojka promatra. Znao je kako je bijesna i radoznala.

Ispred saluna Miles zastade, uhvati se rukama za niska vrata i viknu:

— Charlie, kod tebe je ostao moj šešir. Rado bih ga opet stavio na glavu.

Za dvije minute pojavi se Charlie s nečim tamnim u rukama. Miles se prihvati posla i uskoro je iz bezoblične stvari postao šešir. Miles ga nabije na glavu i zakorači zviždeći na ulicu.

Šerif Fichland pojavio se s Waggonerom, koji je neprestano rukom dodirivao glavu. Mile se zagleda u tu dvojicu i ne primijeti kad se iz nekoga kuta pomolio Flyers.

Miles prijeđe kolnik nekoliko koraka ispred Richlanda i Waggonera i uđe u trgovinu.

Svjetiljka je gorjela ali kupaca nije bilo. Trgovac je premještao i slagao robu na policama. Debeo čovjek s podrezanim brkovima pri tom ga je promatrao. Njegovo lice podsjećalo je na crvenu jabuku.

Obadvije glave okrenule su se prema Milesu. U očima obojice nešto je zasvjetlucalo.

Roscoe Fatty Wilson otare znoj, počeska bradu i počeo se smijati.

— Možda je prošao kroz ruke Anne Blue! — reče trgovac kao da se ne obraća Milesu.

— Tvojim se vicevima odavno nitko ne smije — promrmlja Miles. — Fatty, bit će bolje da počneš uređivati kola. U ponedjeljak navečer bit ćeš u logoru.

Fatty Wilson poskoči kao da ga je nešto ujelo.

— Naravno, čovječe! — reče. — Već sam bolestan od čekanja. — Fatty izvadi iz prljavoga prsluka cigaru i pripali. — Uštedio sam je za ovaj slavan dan.

Trgovac otpuhnu debeo oblak prema svjetiljci i protrlja ruke.

— Sve kao što je dogovoreno? — upita. Zatim protrlja kažiprst i palac. — Kako je s tim?

— Blue jamči — odgovori Miles. — Utovarit ćeš dvjesto pedeset kilograma kave i ostalo. Bude li nešto nedostajalo, pribit ću ti uši za vrata.

Miles obriše krv, i izađe napolje. Richland i Waggoner su nestali. Nekoliko je ljudi ulazilo u saloon, u kojem je Florence Keele upravo počela pjevati svojim limenim glasom.

Iz tame se pojavio Wadkins i zastao pred jednim prozorom.

Miles pođe kući. Bio je oprezan. Susret s Waggonerom ga je opametio.

Kod kuće Miles upali svjetiljku, uredi uho, namaže ga nekom masti, previje ga kako je najbolje mogao i skine pušku što je stajala na čavlima iznad vrata.

Čitav je sat proveo u rastavljanju i čišćenju oružja. Prije nego je završio posao pojavio se Wadkins.

— U gradu je prilično nezdrav zrak — mislio je Wadkins. — Posvuda se vrzmaju Blueovi ljudi. Richland nije siguran, ima li Blue kakve veze s događajem kod Fergusonovih.

— Glupost — reče Miles ne podižući pogled. — Ne trpim Bluea ali radim za njega jer vodim i njegovo stado. On je prilično svojeglav u primjeni različitih sredstava, gonio je ljude sa svoje zemlje, vješao je

kradljivce. Ali nikad nije poduzeo bilo što protiv svojih starih susjeda.

— Jednom je morao početi i s tim — reče Wadkins. — Kažu da je nedavno mladom Fergusonu ponudio kupnju.

Miles podignu glavu.

— Čime bi ga isplatio? Mora najprije prodati stoku.

— Pokazat će se, uostalom, hoće li uzeti zemlju ili ne. Meni nije ponudio kupnju, ali je izgorio i moj krov. Miles umirujuće mahnu rukom.

— Nema nikakvoga dokaza da iza tih stvari stoji Blue. Do nagađanja ne držim ništa.

— Vidjet ćemo — reče Wadkins mračno. — Neću mirovati dok ne saznam, tko je platio palikuće i kradljivce koji su me odrali. Kladim se da je to Blueov posao. Budem li jednom siguran da je tako, ustrijelit ću ga prvim metkom koji ispalim.

...

Šerif Richland ode još jednom na imanje mladoga Fergusona i razgleda svaku sitnicu. Ni do kakvih novih spoznaja nije došao i šutio je kao zaliven.

Miles napuni bisage provijantom i ode do Million-Cliffa. Kradljivci stoke nikako da mu izađu iz glave.

Našao je tragove, mrtva ložišta i nekoliko stotina sasušanih balega. Na jednom je mjestu stado stajalo najmanje dva dana.

Iz tragova je Miles pročitao da momčad sačinjava sedam ili osam muškaraca. Kraj jednog ognjišta otkrio je Miles oprženu zaregotinu u kojoj je moralo ležati užareno željezo za obilježavanje goveda.

Životinje su dakle dobile nove žigove!

Ali sad su već daleko. Prednost iznosi nekoliko dana.

Škrgućući zubima krenu Miles natrag. Nije mogao poći za stadom. Bio je potreban u gradu.

Sad je potpuno sigurno da kradljivci nisu ljudi iz Mese Alte. Oni ne mijenjaju žigove na govedima. Oni ih jedu. I što da rade s toliko grla ukradenih odjednom?

Miles se vraćao zamišljeno. Kad je odnekud doprlo rzanje konja, postade napet kao luk. Da kradljivci ipak nisu negdje u blizini?

Miles zaustavi konja i počeo se ogledavati. Jedva pedeset jardi daleko ljeskala se puščana cijev.

Miles skoči sa sedla i izvuče pušku. Još u tom pokretu začuo je pucanj. Strijelac nije pogodio. Miles se baci na zemlju i otkotrlja se od konja.

Drugi metak posuo ga je kamenčićima. Miles povuče pušku uz tijelo i počeo gađati.

Pritisnuo je obarač. Cijev što je virila iza kamena nestade. Netko je u blizini počeo psovati. Zatim se čuo topot kopita.

Miles skoči i potrči prema mjestu odakle je napadnut. No vidio je samo jahača u bijegu i konja s praznim sedlom.

Čovjek iza kamena bijaše mrtav.. Pogođen je u glavu. Lice se Milesu pričinilo poznatim. Vidio ga je u gradu.

Taj je čovjek došao prije nekoliko mjeseci u Mesu Grande s grupom mračnih momaka i ostao je. Ostali su otišli prema granici.

Miles pretraži džepove toga momaka. Nije našao niti cent.

Možda se momak htio okušati kao drumski razbojnik. No Miles se nikako nije mogao osloboditi osjećaja da je pred njim netko tko ima veze s ukradenim govedima.

To bi se možda moglo ustanoviti na taj način da se prati odbjegli jahač. Međutim, za to Miles nije imao vremena. Morao se vratiti.

Puška drumskog razbojnika pripadala je jednom saveznom trupama. Miles ju je razbio na kamenu i okrenuo konja.

VI

Kad se vratio u grad bila je nedjelja. Mesa Grande se promijenila. Bila je puna života. Iz bliže i daleke okolice došli su naseljenici da vidi kako će krenuti stado.

Miles ode k Charlieju i naruči pivo.

— Lijepa gomila ljudi — reče Charlie.

— Ima li novih lica koja bi valjalo poznavati? — upita Miles.

— Revolveraš Carlisle, u najboljem slučaju drugorazredan — promrmlja Charlie. — Navodno potječe iz Nuecesa. Cavett ga pozna. Pojavio se jučer. Kažu da ga je Has-kin jutros vidio s Nolanom.

Miles odgurnu čašu s pivom. Poslije napada bio je vrlo sumnjičav.

— Nolan? Tko je taj?

— Debeljko, onaj s lubeničastom glavom koji danima već stanuje u

hotelu. Arthur Nolan iz San Antonija, bogati trgovac. Ako me baš pitaš, to je jedan od onih što su poslije rata stvorili imetak na naš račun.

Charlie ljutito udari krpom po baru. Miles popije pivo i pođe prema vratima. Na polovici puta presretne ga Florence Keele. Za njom su išla dva muškarca. Jedan je imao dva revolvera i djelovao je kao da se njima zna poslužiti. Florence mu je posvećivala punu pažnju.

Miles odmjeri momka i odvrati pogled. U Teksasu se nikoga ne promatra duže negoli je prijeko potrebno.

Revolveraš je gledao preko Milesovih ramena. Florence podigne slavodobitno ruku da pokaže svoj najnoviji uspjeh i reče:

— Zdravo, Miles!

Pratilac Florence Keele podignu obrve i pokloni Milesu dugačak pogled.

Ako to nije taj Carlisle, pomisli Miles, pojest ću vlastiti šešir, sirov i bez soli.

Carlisle bijaše plavokos. Oči su djelovale vodenasto. Promatrao je Milesa neuobičajeno dugo. U jednom trenutku napela se koža na momkovu čelu a licem se proširi podsmijeh.

To nije drugi čovjek iz Million-Cliffa, mislio je Miles. Ne bi se tako cerekao.

Miles pogleda Carlislea oštro i hladno i napusti salun. Napolju se okrene. Vidio je kako Carlisle nešto govori Florence Keele i pokazuje vrata. Florence kimnu glavom.

Sad ćeš saznati o meni sve, pomisli Miles i ode kući.

Wadkins je nekamo nestao. U ustajalu zraku sobe još se osjećao miris ugašena stijenja petrolejke.

U jutro ode Miles u grad da vidi što se događa. Primijetio je Nolana, poreznika i Carlislea kako ulaze u banku.

Vrteći glavom Miles nastavi put prema trgovini. U dvorištu su stajala teška kola za četveropreg. Fatty Wilson upravo je tovario vreće, kutije, lonce i burad.

Wilson poravna opušak cigare u ustima, uspravi se stenjući i pogleda Milesa.

— Čovječe, da stado ne vodiš ti, bio bih za to da ostanemo ovdje i da ovo pomalo trošimo — gundao je Fatty. — Vijesti nisu baš ružičaste. Fetterman je dva dana daleko od Brazosa izgubio čitavo stado. Nigdje nije bilo vode. Pokrepali su i konji.

— Bio si s njim? — upita Miles.

Vijesti je primao oprezno. Ljudi su pretjerivali. — Fettermana i njegove ljude našla je patrola iz Fort Silla. Neki su već bili ludi. Kažu da je užasno zaudaralo. Čovječe, tri tisuće goveda na zatvorenoj ravnici!

— Brini se o kolima, Fatty — reče Miles — i ni o čemu drugom.

Miles izvadi duhan i smota cigaretu. Zatim izađe na cestu.

Fetterman bijaše poznat vodič stada iz San Antonija. Prije šest tjedana krenuo je s trećim stadom u prošle dvije godine. Dva put je prošao. Bio je iskusan. Za vrijeme rata vodio je na sjever posebne južnjačke jedinice. Znao je sve puteljke i trikove. Činilo se da se najbolje osjeća na otvorenom. Ipak je, eto, izgubio stado.

Nebesa, mislio je Miles, tri tisuće goveda! I sve je to krepalo od žeđi.

Sanjario je o čudu, o tome kako će ga čitavim Teksasom pratiti tiha kiša. Ali znao je kako je ludo i smiješno očekivati nešto slično.

Čudeša se dešavaju kad nisu potrebna. Tako je makar poučavao život.

Miles potegnu dim i zagleda se u šarenu sliku što ju je pružala ulica. Došlo je još više ljudi. Svi su htjeli vidjeti pokret. Kolnikom su krstari-la teška kola i laki jednoprezi. Kau-boji su se vrzmali uokolo svojim konjima. Djeca su se igrala oko kuća. Iznad Mese Grande lebdio je oblak prašine.

Richland je stajao nakostriješena brka pred svojim uredom. Gledao je u Milesa kao da ga okrivljuje za tu gužvu u gradu.

Miles ode kući i poče spremati opremu. Bile su tu dvije puške i municija, sjekira, čekić, kilogram čavala, debeo pokrivač, kožom presvučena čutura za vodu i najpotreb-nije posuđe. Težak derački nož što ga je kupio od lovca na bizone za tri boce ruma objesi Miles na lijevoj strani revolverškoga opasača.

Zavežljaj i obadvije bisage odne-se Miles napolje i natovari riđana.

Wadkinsov konj bio je još tu. Wadkins će doći bilo kad i uzeti nekoliko sitnica što ih je spasio. Glavno je da o ponoći stigne u lo-gor.

Najprije sretne Miles Hoota Wentzela, čovjeka čiji su roditelji u Tek-sas došli preko Engleske i koji je govorio jedva razumljivim dijalek-tom. Wentzel je imao na glavi kao i uvijek svoj izgužvani cilindar. Zaogrnuo se olinjalim kaputom. Brzim pokretom Wentzel podiže vi-

soki šešir i odzdravi Milesu Kerriga-nu.

— Gotovi smo! — zakričao je.

Miles pogleda u prodolinu. Na če-tiri mjesta bili su postavljeni od dasaka zbijeni valovi, upravo kako je Miles naredio. Od podneva tu se goveda moraju neprestano napajati. I noću. To je jamstvo da će prije puta biti napojena i da će izdržati dva dana.

Miles se polako okrenu u sedlu i pogleda prema gradu.

— Odjašite u dvorište saluna — reče Miles. — Tamo Charlie od ra-noga jutra utovaruje vodu. Dovezi-te je ovamo.

Miles dohvati uzde i poče u sus-ret starom Fergusonu. Iznad njega nadnese se prašina što ju je podiglo pristiglo stado koje se spuštalo u dolinu.

Stari Ferguson dognao je tri stoti-ne svojih grla i toliko stoke što je preostala na pašnjacima njegova sina. Više nije preživjelo ubilački put kroz alkalijski kanjon.

Miles pozdravi staroga Fergusona i odmah ga uputi da sa svoja četiri kaubojia ode u grad po druga kola s vodom, koja su se nalazila kod ko-vača. On i Charlie imali su najboga-tije bunare u Mesi Grande

Obavijen prašinom odjaši Wayne Ferguson sa svojim ljudima prema gradu.

Miles se popne na brežuljak i sjedne u sjenu konja. Smotao je ci-garetu i čekao.

Prašina je najavila novo stado. Bio je to Tipton Cornick. On je sa svojim sinom i ženom dognao stoti-nu pedeset grla.

Pola sata kasnije stigao je sa svo-jim govedima Stanley Pickens.

Malo prije podneva stigoše Amos Radcliff i njegova sestra Moira.

Kad je sunce doseglo vrhunac, došao je Jacob Setter. On je imao još polovicu svoje nekadašnje momčadi. Petorjca jahača djelovala su prilično grubo. Setterove livade bile su najbliže područje Mese Alte i njega su najčešće pogađale krađe. Njegova momčad bila je iskušana u sukobima.

Pojavila su se kola s vodom i Miles ustade. Uzjahao je i otišao k valovima. Najprije su stigli Wentzelovi.

Dvije daske poslužile su za lijevak i iz prve bačve poteče voda.

Jedna je bačva punila jedan valov. Miles reče djevojkama da odvezu kola do drugoga vala i pogleda za njima. Radile su izvrsno. Jedna je pričvrstila lijevak, druga je izbila čep, treća je bičem odgonila goveda koja su htjela nagrnuti na valov u neredu. Miris vode privlačio je žedna grla.

Charliejev bunar dao je dovoljno vode za sve četiri pojnice.

Miles pošalje Wentzela natrag, da ponovo puni burad. Stari Ferguson bio je spreman da drugim kolima neprestano dopunjuje.

Miles bijaše zadovoljan sa samim sobom. Lančana opskrba pojila izvrsno je funkcionirala.

Radcliff, Pickens i Setterovi ljudi gonili su napojeno blago na drugu stranu doline. Očekivao se dolazak stada Neda Gowera. Malo prije večeri trebalo bi da se pojavi također Barker Blue.

Kad se vratio na odabranu uzvišicu, Miles je nedaleko od svoga mjesta primijetio Carlislea kako sjedi u sedlu i promatra što se pred njim zbiva.

Revolveraš bijaše sam.

Miles nije vjerovao da je Carlisle došao samo zbog radoznalosti.

Životinje Neda Gowera bile su poodavno tu kad se u logorištu smirilo veliko stado Barkera Bluea. Većina stoke bila je napojena. Sunce je zalazilo. Wentzelove djevojke krenule su u grad po novu količinu vode. Ferguson je svojim kolima obilazio pojilišta.

Mali renčeri stvorili su grupu, odvojenu od Barkera Bluea, njegove kćeri i dvanaestorice kaubojas.

Ljudi Barkera Bluea naložili su svoju vatru, dok su renčeri postavili zajednički tabor na zapadnoj strani.

Miles siđe i podijeli straže. Ferguson bijaše najstariji i on je govorio u ime ostalih.

— Ako se već sad ponašate kao psi i mačke, kako će biti kasnije? — reče Miles nevoljko.

Oko Fergusona su se okupili ostali. Starac prijeđe prstima po bradi, mahnu glavom prema grupi Barkera Bluea, i reče:

— Trebalo je da me na ovom poslu zamijeni sin.

Fergusonove oči gorjele su kao žeravica.

Miles gurnu šešir prema zatiljku.

— Kad bi bilo kakvih sumnji, Richland bi odavno počeo s hapšenjem. Ljudi, smirite se! Sa svakim od vas imam ugovor, koji se smatra ispunjenim tek onda kad stignemo u Abilene. Nitko se više ne može povući, niti tko od vas niti ja. Tko vrdne, prisilit ću ga da ispuni svoj dio ugovora. Ako tko želi borbu, imat će je, ali sa mnom. Ferguson, držite svoje ljude u miru i razumu.

Miles uhvati uzde i pođe prijeko k Barkeru Blueu.

Kauboji su skuhalo kavu i Miles dobije šalicu. Sjeo je nasuprot Barkeru i njegovoj kćeri i pokazao rukom prema susjednoj vatri.

— Dok se god ne objasni slučaj s mladim Fergusonom, oni neće biti vaši prijatelji — reče Miles i popije gutljaj.

— Meni prijatelji nisu potrebni — odvrati Blue. — Njima sam, međutim, potreban. Takvi se ljudi uvijek naseljavaju u sjeni velikoga renča, jer on pruža zaštitu. Na njemu je velika momčad. Ne plašim se.

Miles obuhvati šalicu s obadvije ruke i reče:

— U gradu se pojavio neki revolveraš. Vaš čovjek?

— Ne. Meni nije potrebno da zovem u pomoć revolveraše — odgovori Blue ponosno. — Uvijek sam sam rješavao svoje teškoće. I uspijeva sam.

— Samo sam pitao — progundala Miles srćući kavu. Kad je podigao glavu, gledao je u oči Anne Blue.

Djevojka ga je promatrala. Bio je neobrijan. Olinjao. No ovaj se put nije podsmjehivala.

Miles Kerrigan djelovao je divlje, i Anne Blue ga je gledala sa zanimanjem. Osjećala je kako iz toga čovjeka zrači mir i sigurnost, a istodobno opasnost.

Na mršavu Milesovu licu titrao je odsjaj vatre. Trag se povremeno odražavao u očima.

Miles popije kavu i vrati šalicu. Kad je krenuo prema konju, pođe Anne Blue za njim. Otac ju je začuđeno promatrao.

— Kakav je to revolveraš? — pitala je.

— Neki Carlisle iz Nuecesa — odgovori Miles.

Bili su dovoljno daleko od vatre da nitko ne čuje o čemu govore.

Anne Blue se bojala. Možda je strah izazvalo držanje malih susjeda koji su se eto izdvojili.

— Sve se promijenilo — nastavi Anne Blue zamišljeno. O tome se nije imalo što reći. Miles se zapravo čudio, jedino tome što je Anne Blue uopće s njim razgovarala. Dotad se ponašala kao da je sluga njezina oca, unajmljeni jahač. Tako se makar uvijek ponašala.

— Greška je u paležu Fergusonova renča — reče Miles i skoči u sedlo.

Čuo se dolazak kola. Miles im pođe u susret. Mislio je da stižu ružne sove Hoota Wentzela, no to je dolazio Roscoe Fatty Wilson s provijantom i priborom. Lopate je natovarilo tako da su podizale više buke negoli samj kotači.

— Pretovari to — naredi Miles — inače ćeš nagnati bikove da podignu repove i pobjegnu u trku bez nas. Vozi do prvoga valova i tamo stani. Provijant se dijeli tek sutra navečer.

— Momci će se tome vraški veseeliti — podviknu Fatty i potjera konje.

Malko prije ponoći približavao se iz pravca grada snažan topot konja. Ljudi su se očito kretali vrlo brzo.

Bili su to jahači s Milesova popisa. Polovicu je poznavao. Neki su od njih godinama radili na okolnim gospodarstvima. Drugi su mjesecima lutali gradom jer nigdje nije bilo posla.

Grupa projuri pokraj Milesa i krenu prema Fattyjevim kolima. Samo Haskin zaustavi konja.

— Žena i djeca se ponose što idem — reče invalid. — Kad to obavimo, izaći ćemo iz škripca. Zahvaljujem! Nikad se nitko nije zauzeo za mene.

— Osim Charlieja — odvrati Miles.

Haskin podignu ruku.

— Nisam mislio na to — reče. — Mislio sam na Flyersa.

Haskin žustro trgnu konja i krenu za ostalima. U svjetlu što ga je odražavala vatra Miles primijeti da mu je Charlie zaista dao revolver. Stari je djelovao kao da je s njim rođen.

Kod opskrbnih kola odjednom se podiže buka. Fatty je naložio malu vatru i Miles primijeti kako oko nje skače s dvocjevkom u ruci i kako se ljudi sklanjaju za konje. Miles pojuri prema kolima i stade pred cijevima iza kojih je žmirkalo Fattyjevo oko.

— Što to znači? — viknu Miles.

Fatty polako spusti oružje.

— Prokleta banda! — vikao je Fatty. — Htjela bi odmah prožderti cijela kola.

Miles pogleda glave što su virile iza konjskih leđa.

— Svatko dobiva svoje, ali tek sutra navečer. Niti trenutka prije. Ispavajte se. Prste k sebi!

Miles se vrati na promatračnicu. Ljutilo ga je što Wadkins još nije stigao.

Možda je htio pokazati posebnost svoje uloge, što je činio otkako se vratio iz zatvora.

Miles rasedla konja. Kad je legao i pokrio lice šeširom, čuo je kako dolazi jedan jedini jahač.

Bio je to Wadkins. Prišao je vatri Blueovih ljudi ali se okrenuo čim je prepoznao lica. Obišao je stado u velikom luku i pridružio se renčerima.

Carlisle se nije pojavljivao.

To nije govorilo bogznašto. Revolveraš je mogao čučati negdje u tami i promatrati logor.

VII

Kad se na istoku pojavio prvi trag zore, oko logora se okupilo pola grada. Ljudi su tumarali oko kaubojja i stoke, promatrali vrevu sa sedla ili s kola. Neki su čučali i zurili preda se. Nitko nije htio propustiti veliku predstavu.

Miles je ustao prije negoli se razdanilo. Odjašio je do Fattyjevih kola koja su čitave noći opsjedali unajmljeni goniči, kao da su se bojali da će im netko odnijeti provijant ispred nosa.

Jahači su podijeljeni na grupe. Haskin je imenovan prethodnikom. Miles mu dade pušku staroga Fergusonova kaubojja.

— Tvoja zadaća nije ugodna — reče Miles Haskinu. — O tebi zavisí, hoćemo li nenadano i nepripremljeno naletjeti na zapreku, ili ćemo je pravodobno izbjeći.

Haskin je podizao i spuštao pušku kao što pozdravljaju Indijanci. Odjašio je bez riječi na sjevernu stranu doline.

Miles je već prije nekoliko tjedana odredio, tko od renčera polazi sa stadom.

Wentzel će ostaviti kod kuće svoje tri kćeri. One mogu voditi renč.

Kod Gowera ostaje žena, o kojoj se govorilo da ima stanovit odnos s Jacobom Setterom. Stari Ferguson ostavlja tri svoja jahača, Cornick sina i ženu, Radcliff sestru, Setter dvojicu svojih mrgodnih momaka, Blue kćer i drugu polovicu momčadi.

Sve to nije mnogo, no moralo bi biti dovoljno da se pašnjaci zaštite od ljudi s Mese Alte.

Svi ostali kreću sa stadom, ukupno pedeset i četiri muškarca, uračunajući i Milesa.

Miles priđe renčerima i podiže ih na noge. Kad je prišao Blueovim ljudima, vidio je da su već skuhalo kavu i osedlali konje. Činilo mu se da je danas kavu kuhala Anne Blue. Momci su mrzovoljno pijuckali crnu tekućinu. Jedan je prolio svoj lončić.

— Za deset minuta pokrećemo stado — doviknu Miles i krene prema Fattyju. Pokazao mu je Haskina i rekao: — Vozi iza njega i pripazi da ne dospije pred rogove.

Fatty se popne stenjući na sjedalo, otpusti kočnice i dohvati bič. Jakim uzvikom Fatty pogna svoj četvoropreg i ode.

Miles se uspravi u sedlu. Goveda su bila spremna za pokret, uznemirena bukom i povicima. Unajmljeni goniči već su zauzimali svoje položaje. Renčeri su zauzeli zapadnu stranu, Blue sa svojim ljudima dođe na istočnu, gdje se nalazio Miles.

Nekoliko snažnih bikova tapkalo je prema pojilu, na kojem su pred jutro još jednom napunjeni valovi.

Blue je poveo sa svoga pašnjaka jednoga bika predvodnika, kojega je također htio prodati. Dvojica njegovih jahača odvajala je tu životinju od stada. Bik je napojen i odagnan iza Fattyjevih kola.

Rogonja je nemirno toptao i rikao. Nekoliko mladih životinja podiže repove i jurnu u gomilu. Goveda su međutim počela kretati prema predvodniku. Najprije četiri grla, zatim deset, pa stotina.

Miles je promatrao Barkera Bluea. Upravo je podizao na sedlo dvostruke bisage. Kćer mu je pri tom pomagala. Oprostio se kratko, s malo riječi.

Miles podigne ruku i poviče:

— Hajdeee! — Povik se razlije-gao dolinom. — Gonite! Gonite! — ponovi Miles, izvuče revolver i opali tri hica

Goniči počese također pucati.

Ostatak stada krenu tako reći odjednom. Deset sekundi kasnije dolina je bila obavijena prašinom.

Miles odjuri na čelo. Tu se našlo barem dvjesto gledalaca. Ljudi su oduševljeno pljeskali. Netko je bacio u vis šešir.

Ogromno stado bijaše već u punom pokretu.

* * *

Korito Brazosa stvaralo je beskrajno mnogo zavoja. Uz obalu je posvuda rasla sočna trava.

Miles pusti stado da napreduje sjevernom obalom sasvim polako.

Jednoga jutra primjećen je na sprudu govedi leš. Ptice su uzlijetale sa strvine.

Govedo je krepalo prije najmanje tri tjedna. Smrad se jedva mogao izdržati. Miles upozori ljude i oni potjeraju kraj toga mjesta stado brže.

Upravo kad je taj događaj zabavljen, pojavio se Haskin sa svoga izviđanja.

— Našim je putem prije izvjesnoga vremena prošlo neko stado — rekao je invalid.

— Prije koliko vremena? — pitao je Miles brišući znoj s vrata.

U sjeni drveća što je raslo uz obalu bilo je sparno. Obadi iz čitavoga Teksasa kao da su se okupili na tom mjestu na godišnji sastanak. Napadali su ljude i životinje. Miles jednim udarcem ubije na lijevoj ruci tri napasnika, okrvaviši se kao da je ranjen.

— Teško je reći — promrmlja Haskin. — Možda prije tri tjedna, ili prije dva. Ponegdje nema balege. Grmlje je obrašteno samo na nekim mjestima. Trava se oporavlja.

— Prema tome, moglo je to biti vrlo malo stado — zaključio Miles.

— Možda Fettermanovo? — reče Haskin.

Miles strese glavom.

— On je vodio veliko stado — reče. — Oko tri tisuće grla. Ona bi popasla sve do korijena. Osim toga, on se kretao istočnije, pravcem Forta Griffina, ako se ne varam. On bi morao stići do Brazosa u velikom sjevernom luku. Davo neka zna, zašto je odabrao najduži put.

Miles ode s Haskinom da razгледа preostale tragove.

Ispred jednoga grma čučao je Wadkins. Zadnjih dana od se odvojio i od renčera. Živio je sam samcat. Preko grma visjele su Wadkinsove hlače i sušile se na suncu. Činilo se da je pao u rijeku.

Wadkins pozdravi mrzovoljno.

Nedaleko od toga mjesta bio je Fatty sa svojim kolima.

Kad su ga Miles i Haskin sustigli, Fatty se ogleda oko sebe, nagnu se sa sjedala i reče:

— Zdravo, Miles!

— Što se događa? Netko je opet pokušao krasti?

Fatty se naceri.

— Odkad klipani znaju da umijem baratati ovom flintačom, nitko više ne želi postati bogat. — Fatty se uozbilji. — Ali netko nas prati. Jutros ranó primijetio sam ga dva put. Nemam pojma tko bi to mogao biti.

Haskin se odmah okrenuo. No mogao je vidjeti samo goveda i goveda, a iza njih goniče.

Miles ostade nepomičan u sedlu.

— Da je htio, mogao nas je davnó stići — reče zamišljeno. — Fatty, prepusti to meni.

Haskin odvede Milesa do starih tragova što ih je ostavilo nepoznato stado. Ništa se osobito nije moglo po svemu tome saznati.

Tragovi nisu mnogo govorili o veličini stada, kao niti o vremenu kad se kretalo riječnom obalom. Nedvojben bijaše samo pravac — uzduž Brazosa prema istoku. Netko je došao do iste lukave zamisli kao i Miles Kerrigan.

Haskin je odjašao dalje niz rijeku, Miles se vratio. Razgledao je kraj iza stada. Došao je do velikoga plicaka kod kojega su bili jučer.

Od kakvoga jahača nigdje nije bilo niti traga. Tek na južnoj obali naiđe odjednom na ugljevlje razgrnutoga ložišta i na otisak čizme. Nedaleko od toga mjesta razaznavali su se također tragovi kopita.

Sve je to nagovijestalo usamljenoga jahača. Miles se cijeloga dana šuljao uokolo ali stranca nije primijetio.

Noću, kad su se ljudi okupili u logoru, Miles je pazio, tko će krenuti na stražu k stadu. Najprije je pošao stari Ferguson sa dvojicom svojih kauboja, zatim Jacob Setter i njegova trojica.

Miles ostavi ridana kod kola. Nadzirao je straže pješke i ne javljajući se nikome. Svi su ljudi bili na svojim mjestima. Nitko se nije udaljavao.

U logoru također nije nedostajao nitko.

Miles legne kraj kola, umotavši se u topao pokrivač. Šešir je postavio na lice tako da je ispod njegova ruba mogao promatrati okolicu.

U ponoć se vratio Ferguson, Setter i kauboji. K stadu je krenulo osam unajmljenih goniča.

Miles im dade sat vremena. Dotle se umirio i logor. Tad krenu krišom prema novim stražarima.

Svi su bili na svojim mjestima.

Na povratku se pokazalo, međutim, da nedostaje Gower i jedan jahač, neki Brahitt.

Miles pričekao. Možda su morali otići u grmlje.

Poslije izvjesnog vremena začuli su se koraci. Netko se spotaknuo o limenu posudu i psujući dospije u svjetlo vatre.

Miles je računao s Gowerom. Bio je taj Brahitt. Čovjek se pospano ogrnuo pokrivačem i začas je hrkao.

Ned Gower se nije vraćao.

Sat kasnije Miles krenu da ga potraži. Gower je otišao bez konja. Prema tome, nije daleko.

Razmišljajući o Fattyjevu upozorenju i svome nalazu na drugoj obali Miles je išao putem koji je toga dana prošlo stado.

Iznenada se osjeti dim. Miles kliznu brzo u grmlje i počeo se oprezno privlačiti.

Kroz granje opazi Miles poslije izvjesnog vremena jezičke male vatre. Gorjela je nisko i izdaleka se jedva naziralo svjetlo. Valjalo je prići sasvim blizu.

Nikoga nije bilo kraj vatre. No negdje u blizini čuo se konj. Zatim glasovi dvojice muškaraca. Jedan od njih bijaše Gower.

Miles, obiđe vatru i približi se mjestu gdje je stajao konj.

Gower je upravo govorio:

— Ne znam što namjerava. Mislim da je u stanju dovesti stado do cilja.

Ne govori li o meni? pomisli Miles. S kim se sastao?

Pužući priđe Miles bliže.

Kožno sedlo je zaškripalo. Iza grma pojavi se jahač. Upravo se namještao u sedlu. Na jednom zaplamsaju Miles prepozna lice noćnog jahača.

Carlisle, revolveraš iz Nuecesa!

Jahač obiđe grm. Konj je zamalo stao Milesu na ruku. Nije se smio pomaknuti. Bio bi se odao. Opružio se gdje se zatekao.

Carlisle promrmlja nešto, zatim Gower reče:

— Nema smisla dok se ne vidi kako će proći. Moramo čekati, možda sve do Abilenea.

— Zamisao nije loša — odvrati revolveraš. — Javit ću se za tjedan dana.

Jahač skrenu konja prema obali.

Čulo se kako Carlisle prelazi riječku pličinom. Gower je zahvatio šeširrom vode i njome ugasio vatru. Kratko je fićuknuo i pošao prema logoru.

Miles ga nije sustizao.

Što bi mogao dokazati? Morao bi najprije znati, što Gower namjera-
va i zašto se sastao s Carlisleom.
Radi li se o stoci? Ili o njemu?

Tako je makar zvučalo onih neko-
liko riječi.

* * *

Prošlo je tjedan dana od Gowero-
va susreta s Carlisleom. Miles je
pazio, hoće li se revolveraš pojaviti.
Stado je odmaklo i nalazilo se otpri-
like na mjestu gdje bi do rijeke do-
šao Fetterman, da je imao sreće.

Gower i ostali postadoše nemirni.
Miles je naredio da se goveda tjera-
ju dalje. Prelazili su preko tragova
takozvanoga Zapadnoga puta koji
se upotrebljavao godinama. Njime
su prošli deseci tisuća grla. Cilj bi-
jaše na sjeveru.

Miles nije dao da se skrene na
sjever. Kad je zbog toga Taylor po-
tegnuo revolver, Miles ga obori sa
sedla.

Dok su se neki bavili Taylorom,
Milesa napadoše Tipton Cornick i
Pickens. Neočekivanu pomoć pružili
su mu međutim Blueovi ljudi.

Jedan od tih kaubojâ rascijepio
je Cornicku metkom uzde, drugi je
nagnao konja na Pickensa. Nalet je
zbacio renčera sa sedla.

— Ne miješajte se! — viknu Mi-
les. — S ovim ću posao obaviti
sam!

Miles skoči na zemlju, uhvati Pic-
kensa, odvuče ga do obale i baci u
rijeku. Težega Cornicka uhvatio je
za noge i trzajem ga skotrljao za
Pickensom.

Obojica su frktala u plitkom Bra-
zosu. Pickens je strašno psovao.

— Prokleća skitnica! — vikao je
Cornick. — To ćeš dobro upamtiti.
Odrpanac!

Miles siđe u vodu i obori ga udar-
cem.

— Ne osjećam se kao na zabavi —
reče Miles — ali vas dvojicu luđaka
tući ću tako dugo dok ne shvatite
da pravac određujem ja.

Miles se iskoprca na obalu. Blueo-
vi ljudi su ga pokrivali jer je bilo
novih kandidata za bitku.

— Poslije ove rasprave — reče
Miles — možemo se brinuti za sta-
do i potjerati ga prema cilju. Kreće-
mo dalje uz rijeku. Nećemo je napu-
stiti još tjedan dana.

Miles pogleda pri tom Gowera.

Nevoljko odoše ljudi na svoja
mjestâ.

Miles ode k Fattyju i reče mu
neka pripazi na stranca kojega bija-
še primijetio iza stada.

— Što je s tobom? — upita Miles
Wadkinsa. — U zadnje te vrijeme
uopće ne viđam. Katkad mi se čini
da više nisi s nama.

Wadkins uzvratî najprije mrzo-
voljnom grimasom.

— Jednom su me nastrijelili s
leđa — reče. — Bio je to neki suvo-
zač kojemu se novac »Wells Far-
goa« činio važnijim od vlastitog
zdravlja. Ostala je sasvim lijepa
brazgotina. Bude li me svrbjela, bit
će vruga. A da ti pravo kažem,
svrbucka me već danima.

— Možda te ujela muha —
podsmjehnu se Miles. — Ferguson i
Gower skupljaju oko sebe ljude. Ti
ne spadaš k njima?

— U stadu nema mojih goveda —
reče Wadkins i odjaši u sjenu.

Jasnije nije mogao reći da o ren-
čerskom savezu ne želi razgovarati.

Miles poče po tko zna koji put
zamišljeno izračunavati, kako je još
daleko cilj. Raskid između Bluea i
ostalih bio je očit. Wadkins nije ni

na jednoj strani. Gower uza sve igra još i svoju igru. Miles si je mogao čestitati na šarenoj skupini koju vodi.

Navečer upita Miles Fattyja, je li što primijetio. Ništa.

Haskinu se međutim činilo da je oko podneva na udaljenom brijegu vidio dimni stup. Provjeravao nije. Odluku je prepuštao Milesu.

Ništa nije poduzeto. Ali te noći Miles nije pustio Gowera iz vida. I zalsta, malko poslije ponoći renčer se počeo iskradati iz logora.

Miles ga je slijedio. Pola sata kasnije čuo je pred sobom glasove.

Carlisle nije taj put naložio vatru. Govorio je tiho i brzo:

— Čovječe, ovuda se vrzmaju crvenokošci! Prošle sam noći zama-
lo ostao bez skalpa. Najbolje će biti da odmah nestanem. Znaš li što sada namjerava?

— Još tjedan dana stado će goniti kraj rijeke — reče Gower nezadovoljno.

Dakle, tako! pomisli Miles. Ta dvojica planiraju nešto protiv nje-
ga. U redu, pomisli, trebalo bi da ih saslušam do kraja.

Milesova očekivanja ostadoše neispunjena. Carlisle je rekao:

— Onda će ići Chisholmovim putem. Dobro. Sad znamo na čemu smo. Drugoga puta nema, ha?

— Ne, to je jedina mogućnost — potvrdi Gower.

Ludaci, pomisli Miles. Ne možete zamisliti što je čovjek u stanju učiniti radi toga da dovede stado do cilja i da dobije svoju zaradu. Chisholmov put! Da puknem od smijeha! Za tjedan dana bio bi svemu kraj. Pratili bi nas prazne lokve i obraštene livade.

Carlisle nije imao vremena. Čulo se kako je skočio u sedlo. Topot konjskih kopita udaljio se u mrklu noć.

Gower prođe na pet koraka pokraj Mileša. Miles zaželi da mu nabije na glavu nekoliko dobrih kvrga, tako da bi lopov nekoliko dana mijenjao hladne obloge i nagađao tko ga je udesio, no odustao je od namjere.

Zaobilaznim putovima vratio se Miles u logor i zavukao se pod pokrivač.

U jutro je poslao Haskina na veliko izviđanje.

Invalid nije došao daleko. Oko podneva pojavio se u galopu, opalivši dva put iz revolvera.

Miles mu pođe u susret.

— Polako, čovječe — dovikivao mu je. — Past ćeš s konja. Što te tako prestrašilo?

Haskin teško predahnu.

— Kiove! Pola plemena. Nikad ih nisam vidio toliko na okupu.

— Koliko: pedeset, stotinu? — upita Miles.

— Što? Možda trideset. Ili koji više. Čovječe, tebe to ne uzbuđuje?

— Još ne vidim ratničko perje — odvrati Miles. — Što rade?

— Plešu — reče Haskin i počeo puniti revolver.

— Što plešu? Kako su odjeveni?

— Nekolicina ima bivolje rogove. Je li to važno?

— U ovo godišnje doba jest. Bivoljski rogovi, hm! — počeska Miles čekinjastu bradu.

Odjašio je k ljudima koji su se okupili, ali u dvije skupine: lijevo

Blueovi, desno ostali. Wadkins je ostao u pozadini.

— Čini se da će nas ove noći posjetiti nekoliko Kiova — reče Miles.

— Oni ne napadaju noću — tvrdio je Čornick.

— Apači i neka plemena sa sjevera ne napadaju noću — reče Miles — ali Kiove napadaju uvijek i svagdje. Upravo plešu bivolji ples. U ovo doba tu nema bivola i možda se radi o našim govedima. Zato ćemo ove noći biti neprestano u pokretu. Tamo gdje bismo inače

postavili logor, ostavit ćemo velike vatre i pet do šest goveda. Odvojite ih.

Miles ode. Iza njega poče svađa oko toga, tko će žrtvovati goveda.

Svi su gledali Barkera Bluea. Ali on reče:

— Neka odluči kocka!

Hoot Wentzel skide šešir a Radcliff izbroji deset šibica. Jednu je skratio.

Ljudi su izvlačili naslijepo. Jacoba Settera zapade kraća šibica.

VIII

Kiove su udarile u prazno. Čim se smračilo, Miles je nastojao da se stado kreće što brže. Poslije ponoći bilo je oko četiri milje daleko od mjesta gdje su gorjele vatre.

Pucnjava i povici Kiova čuli su se jasno. Noću su i šumovi glasni.

— Zasad smo ih stresli s leđa — reče Miles. — Sad će najprije pojesti onih nekoliko goveda.

— Znači li to da će opet doći? — mrmljao je Setter.

— Sigurno — odgovori Miles. — Gonimo dalje!

Stado bijaše u pokretu čitave noći. Ujutro se kretalo sporo.

Miles zadrži pravac koji je naznačio ali dva dana kasnije iznenadi momčad izjavom da će napustiti Brazos. I to noću. Skrenut će sjeveroistočno, prema rijeci Trinity.

Govoreći to Miles je oštro motrio Gowera. Primijetio je da gricka donju usnicu. Lice nije pokazivalo zadovoljstvo.

Poslije podne Miles naredi da se postavi logor. Momci su morali otjerati goveda na vodu.

Kad se spustila noć, opet su zapalili vatre, no ovaj put nisu ostavili na tom mjestu nijedno govedo. Miles naredi da se stado goni brzo. Haskin i Sands ostadoše kao izviđači u pozadini.

Kad su poslije izlaska sunca stigli ostale, smijali su se od uha do uha.

— Ljudi, kako su se ti sjurili u logor! — izvještavao je Sands oduševljeno. — Šteta je što nisam mogao vidjeti lica kad su primijetili da nema nigdje nikoga. Bilo ih je mnogo. Razgrnuli su vatre i promatrali tragove. Sada su za našim petama.

Miles odvoji četiri kauboja i četiri unajmljena jahača i naredi da jašu iza stada po lijevom i desnom boku.

Kraj postade brežuljkast. Tu i tamo bilo je pašnjaka pokrivenih

kratkom i oštrom travom. Goveda su je rado pasla i Miles se oslobodi brige o prehrani.

Kiove se nisu pokazivale. Ljudi su o njima često razgovarali i činilo se kako vjeruju da crvenokošce više neće vidjeti.

Miles nije dijelio to mišljenje, ali je šutio.

Deset dana zadržalo se stado na bregovima. Na vrhovima bijaše vjetrovito. U daljini su se nazirale plave planine.

Bili su to dijelovi Arbucklea. Dotle mora stado stići idući kosinama obronaka.

Penjali su se pomalo čitavoga tjedna. Jednoga vrućeg poslijepodneva stigoše do Trinity Rivera. Rijeka se na tom mjestu usjekla tako duboko da se stado nije moglo napajati.

Dva dana morali su goniti uzvodno, sve dok nisu stigli do mjesta gdje se obala blago spuštala. Goveda su jurila u vodu kao podivljala. Nekoliko grla je pregaženo.

Još noću naredi Miles da se rijeka pregazi. To se pokazalo mudrim. U planini je bilo nevremena i voda je rasla.

Trinity postade mutan. Vodostaj se satima povećavao. Voda je nosila grmlje, granje i čitava debla.

— Ne vucarajte se uokolo! — vikao je Miles. — Gonite prema sjeveru!

Sands je pokazivao prema podivljaloj rijeci.

— Prokletstvo, sad je ima previše! — gundao je.

Pogled bijaše uistinu groteskan. Posvuda spaljena zemlja, tlo se pržilo na suncu a kroz sve to valjaju se neizmjerne mase vode s kojima se ne može ništa započeti.

— Rasipništvo, prijatelji! — žestio se Sands.

Velika voda zadržala se jedan dan.

Na obalnom drveću vidjelo se dokle bijaše rijeka stigla. Čak je u krošnjama bilo trave i nanesenoga granja. Kraj rijeke su nastale lokve.

Deset dana kasnije bili su na području gdje Trinity izvire. Činilo se kao da su zašli ravno među planinske visove.

Miles je vodio stado prema istoku i tjedan dana kasnije stiglo je na Red River.

Renčerima i momčadi to se svidjelo. Nije bilo gubitaka. Prema Milesovim riječima prešli su pola puta.

Ljudi su odahnuli ali također malo popustili. Dva put zatekao je Miles stražare kako spavaju. Prebio ih je revolverom i zbog toga se posvadio s Blueom i Fergusonom.

Na to se Miles Kerrigan nije obazirao.

Haskin je sve češće morao na izviđanje. Ponekad se nije vraćao pola dana. Približavali su se indijanskom području.

Jedne noći začulo se iz daljine bubnjanje. Drugoga dana primijećeni su na obližnjem brijegu dimni znaci.

Miles odjuri s trojicom jahača u tom pravcu, no nađoše samo mjesto gdje je gorjela vatra. Crvenokožni izviđači već su bili nestali.

Slijedeća dva dana ljudi bijahu oprezní. Noću se gotovo nije spavalo.

Međutim, nigdje se ništa nije mićalo. Bezbriznost se pomalo vraćala. Posvuda je bilo bogatih pašnjaka. Goveda su dobivala na težini. Zao kružila su se i kao da su bila glada.

Potkraj drugoga mjeseca, računajući od dana kad su krenuli iz Mese Grande, doveo je Miles stado na rijeku Canadian. U dva dana stigoše do North Canadiana.

Da dođu do Cimarrona trebalo im je pet dana. Miles potraži plićak. Htio je prije noći na drugu stranu. Renčeri se s tim nisu složili.

Samo je Blue naredio svojim ljudima da nastave. Njegova su goveda bila na čelu i bilo je prilično lako nagnati sitne životinje u vođu.

* * *

Stado se podijelilo, ljudi također. I te je noći Teksašane stigla nevolja.

Miles bijaše nemiran. Wadkins se muvao uokolo kao da su mu se mravi zavukli u nogavice. Fatty je također nešto naslućivao i neprestano je prčkao oko svoje puščetine.

Dok je većina spavala, Haskin je šepao oko kola.

— Mislim da će se promijeniti vrijeme — govorio je. — Moj prokleti batrljak gori kao vatra.

Miles odgurnu pokrivač i ode u obilazak stražara.

Izdaleka opazi osedlana konja i kauboja kako spava naslonjen na drvo.

Miles mu se približi, izvuče mu desnom revolver a lijevom zapali na njegovu opasaču šibicu. Spavač bijaše Brahitt.

Miles upravo htjede da ga revolverom udari po glavi, kad je iza sebe začuo šištanje strijele. Bacio se munjevitom na zemlju ali je još u padu osjetio u desnoj nadlaktici strašnu bol.

Šibica je izgorjela u travi. Miles napipa na prednjoj strani nadlaktice vrh strijele.

Za razmišljanje nije ostajala niti sekunda vremena. Miles slomi strijelu, povuče je za vršak i stegnu ruku čvrsto rupcem što ga je skinuo s vrata.

Zgrčen na zemlji Miles je čekao. Ruku je položio na držak teškoga noža. U padu je udario u Brahitta ali momak se nije pomaknuo, niti je išta izustio.

Mrtvac i šute.

Miles duboko uzdahnu kad je shvatio da čovjek kraj kojega leži više nije živ.

Slijedećega trenutka začuo se šušanj u travi. Strijelac dolazi.

Miles osjeti strašnu napetost. Zgrčio se kao zapeta opruga. Kraj njega je utihnulo šuškanje.

Sasvim blizu meko je stala indijanska noga. Zatim ga je njome dodirnuo.

Miles skoči kao munja. Lijevom je trgnuo nož, desnom je unatoč bolima uhvatio ratnikov vrat.

Iznenadio ga je. Nije stigao niti viknuti.

Miles obriše nož u travi. Pred njim je ležao mladi Kiova.

Brahitt je imao strijelu u leđima. Miles mu skide opasač s revolverom. Čovjek je vjerojatno ubijen u polusnu.

Miles je osluškivao, ne bi li čuo druge stražare. Trojica su fićukala na drugoj strani stada.

Nije bilo vjerojatno da je indijanski izviđač bio sam. Miles se brzo povukao.

Fatty se zagledao u njega kao da se pojavio duh.

— Čovječe, što je s tobom? Sav si krvav! — čudio se.

Miles ga prekine.

— Upregni konje i na drugu stranu! Ove su nas noći zatekli na pravu mjestu!

Fatty poče raditi bez riječi.

Zveckanje lonaca probudi nekoliko spavača.

— Što, opet se kreće? — gundao je Sands pospano. — K vragu, još je noć!

Sands se htio okrenuti na drugu stranu.

— Brahitt će se naspavati — reče Miles — ali sa strijelom u leđima.

Sands skoči kao da je pod pokrivačem osjetio zmiju.

— Tišina! — ciknu Miles. — Bez buke! Svatko neka uzme svoje oružje.

Probuđeni su ljudi koji su još spavali. Fergusona je Miles morao povući za bradu. Kad je stari počeo protestirati, Miles mu reče:

— Ove noći može otići do vraga i brada i skalp! Mudraci, zahtijevali ste da ostanete ovdje. Sad je tu vaše stado, ali Kiove također. Sad pokažite koliko vrijedi vaše rogovlje.

Miles gurnu Fergusona i ogleda se uokolo.

Logor se razbudio. Oružje je zveckalo. Velika momčad nije se mogla pokrenuti tiho.

Miles prikopča oko struka Brahittov opasač i pođe po stražare.

Momci su srećom već bili primijetili da se nešto događa i upravo su dolazili u zatvorenoj skupini.

Ispred njihovih konja skoči odjednom Kiova koji nije htio dospjeti pod kopita. Ratnik odmah podignu luk.

Miles brzo povuče revolver i obori Kiovu.

— Ovamo! — vikao je. — Prokletstvo, ne vucite se!

Jahači pognaše konje.

Toga trenutka oglasi se tridesetak pušaka oko logora. Strijelci su sačinjavali polukrug. Jedan stražar pade s konja i obori Milesa. Miles ga odgurnu. Ostali su projurili kraj njega, obasuvši ga zemljom i travom.

Na košulji paloga jahača Miles je našao rupu promjera palca.

Da taj čovjek nije dokrajčen metkom, bio bi zaglavio u padu. Miles mu izvuče revolver. Puška se nije vidjela. Možda je ostala na konju, ali on je odjurio s ostalima u logor.

Praskanje pušaka podiglo je i uznemirilo goveda. Bikovi su se kroz grmlje divlje probijali prema vodi.

Iz logora je počela odgovarati vatra branilaca. Miles je morao uvući glavu među ramena. Nekoliko metaka prošištalo je u gadnoj blizini.

Goveda su rikala i sudarala se. Miles poče puzati natrag. Čuo je kako pljuska voda. Nadao se da su na drugoj strani Blueovi ljudi spremni da prihvate stado koje je bježalo.

Zdesna, gdje je masa bila najgušća, začuo se rezak i očajnički krik. Zatim još samo tulenje i mukanje, udaranje rogovlja.

Fatty sa svojim kolima morao bi biti u sredini gaza. Vikao je kao pomahnitao. Lako je bilo zamisliti što se tamo zbiva. Voda je gurala životinje prema plitkom dijelu i Fattyjeva kola bijahu ukliještena.

Nitko sad nije mogao pomoći Fattyju. Morao je sa svojim teškoćama izaći na kraj sam.

Na drugoj obali prasnula bi tu i tamo puška. Blueovi ljudi morali su sigurno ustrijeliti nekoliko poludje-

lih bikova koji su htjeli ujuriti među njihova goveda.

Miles požuri puzanje. Iz logora su dopirali samo pojedinačni pucnjevi. Nitko nije mogao organizirati otpor.

Ferguson, Wentzel i Gower su vikali, ali nered se povećavao.

Jedan metak okrznu Milesu hlače na debelom mesu. Iznenađen i prestrašen ležao je nekoliko sekundi pripijen uz zemlju, sve dok nije otkrio strijelca. Mora da je to bio Gower. Lopov. On je klečao desno od zadnje vatre, naređivao i pucao.

Miles uze Brahittov revolver, nanišani u vatru i opali. Žeravica je poprskala Gowera i on se baci u stranu.

Miles skoči na noge i poče krivudavo trčati prema logoru. Bio je siguran da je Gower na njega pucao namjerno, ali pokušaj ubojstva ne bi uspio dokazati.

Uokolo su bile Kiove i Gower može tvrditi kako je pucao na sjenu koju je držao indijanskim ratnikom.

— Obustavite paljbu! — vikao je Miles.

Iza njega čegrtale su ponovo puške Kiova. Iz noći su izranjale strijelice. Jedan unajmljeni jahač zaviče krkljavo, uhvati se za vrat i pade poleđuške u vatru. Netko ga je izvukao, uhvativši ga za noge.

Sands skoči uvis sa strelicom u nožnom listu zabodenom do perja na njezinu kraju. Ferguson je prestrašeno posizao za svojom punom bradom, kroz koju je prošao metak.

Netko je kraj Milesa protrčao sa sedlom. Nedaleko su ležale dvije puške. Od ljudi kojima su pripadale nije bilo ni traga ni glasa.

S pličine je grmjela Fattyjeva flinta upravo ubitačnom bukom. Malo kasnije Fatty je urlao kao da mu netko dere kožu.

Bio je to pakao.

Izazvali su ga velikim dijelom tvrdoglavi renčeri. Miles je s mukom sređivao obrambene redove. Našao je dva Setterova kaubojas koji su bili spremni da preostalim kablom pogase vatre.

Pri tom je kabao prostrijeljen. Jedan je čovjek pao. Drugi je i dalje trčao između rijeke i logora. Čovjek je psovao i nije odustajao.

Kad više svjetlo nije smetalo pogledu, razabrao je Miles snage Kiova. Bilo ih je sigurno više od dvije stotine. Vrlo nepovoljan odnos.

Indijanski ratnici mogli su čitavu momčad pregaziti u prvom naletu i baciti je u rijeku.

— Povlačenje! — vikao je Miles. — Polako natrag! Uzmite sve oružje. Tko ostane, neka se snalazi sam. Krenite prema pličini!

Miles dohvati pušku bez gospodara i isprazni je do zadnjega metka. Činilo se da je tanad napravila u ratničkom lancu popriličnu rupu.

Kao odgovor došli su najprije ispremiješani povici, zatim kiša metaka. Miles je privukao na se vatru, drugi su dotle morali krenuti.

Logor se praznio. Međutim, umjesto da pucaju, ljudi su vukli sa sobom kojekakve nekorisne stvari. Taylor je nosio željezni tronožac zajedno s kótličem. Sedlo je ostavio.

Nigdje se nije mogao vidjeti Milesov konj, na kojemu je bila i njegova puška. Životinja se vjerojatno pridružila ostalima i možda je već na drugoj obali.

— Ostavi tu prokletu starudiju! — vikao je Miles, stisnuvši praznu pušku pod lijevom rukom.

Sagnuo se i gledao, gdje da nađe drugo oružje.

Pred Milesovim nogama, odjednom je udarilo nešto svjetlucavo. Bila je to ratnička sjekira. Miles bi je rado bacio natrag, ali prostrijeljenom desnicom ne bi to mogao izvesti.

Milesa trgnu neki čudan šum. Brzo se okrenuo. Bio je to Haskin. Invalid je hramao, sa štapom u jednoj i puškom u drugoj ruci.

— Jesi li poludio? — ljutio se Miles.

Haskin je hodao kao da obavlja poslove u svome dvorištu.

— Čini mi se da sam ovdje potreban — reče invalid, podignu pušku i počeo prašiti po Kiovama.

— Na obalu, čovječe! — naredivao mu je Miles.

Miles je srećom primijetio da će Kiove obilato vratiti Haskinove metke.

— Pazi! — povikao je, bacio se na Haskina i oborio ga na zemlju.

Tanad i strelice padoše kao tuča. Srećom su strelice udarale prekratko a većina metaka lupala je po grmlju.

Kad su malko predahnuli, Miles podiže Haskina i dade se s njim u bijeg prema obali.

U vodi je još bilo životinja, no većina je ipak već stigla na drugu stranu.

Fattyjeva kola stajala su na mjestu poput ogromnog tamnog panja. Oko kotača se javljalo ljeskanje.

— Miči se odatle, Fatty! — vikao je Miles.

Nitko nije odgovarao.

Miles požuri i popne se na kola. Posrnuo je o nečije tijelo. Fattyjeva puška pade na daščani pod.

— Ha? — upita Fatty.

Teško je disao.

— Novac... momče... novac... i vatra u leđima — jecao je Fatty.

Miles bijaše svjestan opasnosti, ali je ipak zapalio šibicu.

Fatty se naslonio na stranicu. U leđima je bio nož.

Miles uhvati uzde i pogna konje.

Neko je govedo snažno udarilo u kola sa strane. Kola su se zaniijela ali su ostala na kotačima. Miles je požurivao.

Za pet minuta zaprega se popela na drugu obalu. Miles primijeti Bluea i viknu za njim:

— Fatty ima nož u leđima! Potrebna mu je pomoć.

Miles skoči s kola, potraži straga dvije puške što ih je tamo ubacio i pozabavi se njima sve dok nije jedna bila puna.

Zatim je krenuo natrag u plićak. Među zadnjima išao mu je u susret Haskin. Iza invalida pojavljivale su se na obali Kiove.

Ne obazirući se na bolove, uhvati Miles invalida oko struka, prebaci ga preko ramena i počeo posrtati s njim prema sigurnijoj obali.

Osobito sigurno nije bilo niti tu. Po sjevernom i južnom rubu pličine Kiove počеше prelaziti rijeku.

Čula se borba revolverima. Već je bilo borbi izbliza.

Miles se oslobodi Haskina, izađe na obalu i počeo vrebati na mjesta gdje se voda komeša. Kad je otkrio tri takva znaka, uze ih tući gađajući što je bolje mogao. Voda se umiri. Ratnici koji su se tako htjeli prebaciti preko rijeke otplutaše nizvodno.

Kiove su i nadalje navirale dubljom vodom blizu prijelaza. Niže od Milesa razvila se žestoka pucnjava. Potrčao je prema tom mjestu i pade preko grma tako da je razgrebao lice. Za dlaku ga je mimoišao metak.

Tu su se borila tri Blueova jahača. Pucali su s konja.

— Prokletstvo — psovao je jedan — u ovoj ušljivoj noći ne možeš nikoga prepoznati! Zamalo sam ustrijelio Fergusona.

Miles napuni revolver.

S druge strane pojavili su se ratnici na konjima. Blueovi ljudi pusti-

še ih gotovo do obale i tad su u trenutku sve raščistili.

Na sjevernoj strani prijelaza opaljeno je još nekoliko metaka i onda zavlada tišina. Niti na Milesovoj strani Kiove više nisu pokušavale prijeći rijeku. Činilo se da su ratnici odustali.

Miles je poznavao mnogo indijanskih varki i lukavstava, no nije računao s tim da će Kiove običi to mjesto u velikom luku i napasti s leđa.

Na istoku se već pokazivao trag zore. Toga trenutka začuše se iza stada ratnički povici.

IX

Prije negoli se obrana sredila poginula su najmanje četiri jahača. Ovaj put pogodilo je goniče koji su se nalazili kraj stada.

Životinje su se razbježale.

Pun sat napadale su Kiove na istom mjestu. Tek kad je sunce izašlo, ratnici su se povukli. Odnijeli su sve mrtve i ranjene koji su ležali izvan položaja bijelih.

Lica ljudi bila su umrljana krvlju i dimom baruta.

Fergusonova velika brada bila je napola spaljena. Radcliff se grčio na zemlji u samrtnim mukama. Kraj njega je ležao Gower.

Gower je dobio metak u stražnjicu i gledao je bijesno u Jacoba Settera koji je stajao iznad njega s nožem u ruci. Metak je morao napolje.

— Dotuci me! — govorio je Gower žučljivo. — Barem nećeš mora-

ti dolaziti na moj ranč noću. Moći ćete krasti po bijelom danu...

— Zaveži! — obrecnuo se Setter, prevrnuo Gowera na trbuh i razrezao hlače.

Miles ode prema kolima da vidi što je s Fattyjem.

Stari Taylor previjao je svoga sina kojemu je Kiova ratnom sjekiricom otkinuo uho i prebio goljenu kost.

Od stražnjega kotača kola odgurnuo se Sands. Teturao je kao omamljen.

Sands pogleda praznim pogledom mrtve i ranjene.

— Aleluja! — propiskutao je. — To je bila borba, braćo, ha?

Poslije tih riječi Sands pade kao odrezano drvo.

Iz Sandsovih leđa virilo je slomljeno koplje. Vjerojatno je pogođen još prije jednoga sata. Živio je do-

voljno dugo da vidi kako je i drugi napad odbijen.

Kad se Sands umirio na zemlji, Miles ga okrenu na leđa i pokrije ga preko očiju nečijim šeširom.

Berker Blue se bavio Fattyjem. Netko je izvadio nož i previo ranu.

— Kako mu je? — upita Miles hrapavim glasom.

Fatty se javio sam. Izgubio je mnogo krvi, no njegov neumoran jezik je radio kao uvijek.

— E, moj dragi, kako je dobro kad na kostima imaš malko sala — reče Fatty gotovo žustro. — Klipan je morao uzeti dulji nož.

— Koliko čujem — javi se Miles — ti se dobro držiš. Što je bilo s novcem?

Fatty prekriži ruke na prsima.

— Netko je prišao kolima i posegnuo za torbama — zarokče Fatty. — Hajde, pogodi tko?

— Prebit ću te tu gdje ležiš — reče Miles. — Smisao za šalu odavno sam izgubio.

— Tvoj prijatelj Wadkins! Hej, pazi da ne padneš! Što kažeš? Pasji sin, on mi je ostavio nož u leđima. Nisam mu mogao svojom flintom dati pravu poputbinu, no prasnulo je baš lijepo. Od straha je pao s kola.

— Wadkins? Ne izmišljaš? — upita Miles. Osjećao se kao da ga je netko udario po glavi čekićem. — On nije moj prijatelj, niti je ikad bio.

— Hja, znaš, kad netko jednom nešto nauči, to je naučeno — mudrovao je Fatty. — On je uvijek bio majstor za pljačkanje kola.

Wadkins kao da je propao u zemlju. Nije nađen niti njegov konj.

Tvrdoglavost renčera koji nisu htjeli na drugu obalu prije noći pla-

ćena je skupo. Ferguson je stekao protivnike u vlastitim redovima.

Miles naredi da se nedaleko od obale iskopa grob za jedanaesticu poginulih, za šešir i čizme Taylora-va mlađeg sina.

Ništa više od njega nije nađeno. Dospio je pod poplašena goveda.

Kao vođa morao je Miles nad grobom reći nekoliko riječi. Stao je sasvim na rub, pogledao užarenim očima Fergusona, i rekao:

— Bili su dobri ljudi i još bi živjeli da se među nama nije našlo nekoliko glupana. Pokopajte ih!

Kauboji su uzeli lopate. Miles obide grob i stade ispred Fergusona.

— Mister — reče tiho i polako — još jedno pogrešno nadglasavanje, još jedno nepoštivanje moje zapovijedi i ja ću vas ustrijeliti, unatoč vašoj časnoj bradi.

Ferguson proguta slinu i ne odvratiti niti riječ.

Momčad se skupljala oko kola. Među tim ljudima bio je i Taylor. On je izgubio jednoga sina i promatrao je rastreseno razjurenno stado.

— Skupljajte ga! — naredi Miles. — I brojte kako god najbolje znate i umijete.

Navečer se znalo da je napad stajao najmanje petsto grla. Mnogo se životinja podavilo u rijeci. Kiove su također ponešto otjerale.

Miles napravi nov raspored. Ranjenici koji nisu mogli ostati u sedlu smješteni su u Fattyjeva kola. Među njima se našao i Gower.

Nekoliko ljudi moralo je jahati bez sedla. Sve što je ostalo prijeko počistile su Kiove.

Kad su slijedećega jutra uginule životinje počele zaudarati i kad su se pojavili škanjci, Miles naredi da se krene. Vodio je stado zapadno od

zaravni Ozark prema Arkansasu, tako dugo dok su opet izbili na Chisholmov put.

Haskin bijaše neumoran. Pronalazio je pašnjake, upozoravao na zapreke. Zamjenjivao je uistinu dvojicu zdravih.

Rana na Milesovoj nadlaktici se upalila i nekih se dana jedva penjao u sedlo. Ništa lakše nije bilo niti s jahanjem.

Jedan teško ranjen Blueov kauboj je umro. Nije bilo niti kapi žestokoga pića da se čovjeku olakšaju muke. Dva dana i jednu noć prolamali su se nesretnikovi krikovi.

Setter je ostao bez jednoga od svoja zadnja dva kauboj. Ujela ga je zmija. Ujutro je nađen mrtav

pod pokrivačem. Na ručnom zglobu je imao oteklinu na kojoj su se razaznavala dva ugriza, kao da je uboden iglom.

Momčad iz Mese Grande postade malena, kao sjena one što je iz Teksasa krenula prema svom dalekom cilju. U Kansasu su je tu i tamo dočekivale farmerske kuće i mala naselja. Ali nitko nije ulazio u njih. Jedva da je tko imao novaca za jedno piće.

Miles je često mislio na Wadkinsa, na to kako se vratio pljački. Taj ga je čovjek gorko razočarao. Vjerovao mu je i od srca mu je pružio priliku. Wadkins je sve to prezreo i odbacio. Odlučio je da se vrati na svoj stari put, na kraju kojega će jednom naći vješala.

X

Četiri mjeseca i četiri dana poslije polaska iz Teksasa stigao je Miles sa stadom do rijeke Saoky Hill. Na istoku se nazirao grad Abilene.

Dugo i šutljivo promatrali su ljudi kako se sunce ljeska na krovovima abilenskih kuća i kako se iz njih dižu stupovi dima.

Hoot Wentzel skide poslije izvjesnog vremena svoj uprljani cilindar i položi ga na prsa.

— Na cilju smo, ljudi, zamislite! — ote mu se u općoj tišini.

Stari Taylor krišom obriše oči.

Jedini preostali Setterov kauboj, kosmat i divljega izgleda, reče ne obraćajući se nikome posebno:

— Sands, ta stara teksaška vjeverica, rekao bi sada: Aleluja! Za

njega i za ostale koji nisu doživjeli ovaj slavni dan: Aleluja!

Nekoliko unajmljenih goniča se cerekalo, ali se nitko ne nasmije glasno.

Miles razgleda okoliš. Uokolo su bile livade, popasene, doduše, ali ipak zelene.

— Mjesto je dobro i tu ostajemo — reče Miles. — Ferguson i Blue idu sa mnom.

Gower je napeto zurio iz Fattyjevih kola. Milesu to nije izbjeglo, kao niti pogledi što su ih izmijenili Ferguson i Blue.

Na putu prema gradu napuni Miles svoj i Brahittov revolver, otare s oružja sasušeno blato i prašinu. Nije zaboravio da su Gower i Carli-

sle razgovarali o njemu i da nešto smjeraju.

Abilene bijaše prljav i bučan stolarski grad, ali pun života. Na ulicama i uličicama, po uzdignutim pjesničkim prolazima, posvuda su se vzmali ljudi.

Tu su bili zaostali kauboji, kartashi, radnici s utovara na željeznici, poduzetnici, jahački akrobati, prevaranti i lopovi svih vrsta. I djevojke, mnogo djevojaka koje su malo što krile.

Ferguson je okretao glavu kad bi im put presjekla kakva salunska ljepotica.

Miles je htio najkraćim putem do ureda poduzeća kojemu je prošle godine prodao stado dovedeno s područja zapadno od San Antonija.

Blue i Ferguson htjeli su međutim vidjeti željeznicu, o kojoj su dotad samo slušali.

Miles popusti i tako odoše na rub grada, gdje je oblak prašine obavijao obore za utovar.

Većina obora bijaše prazna, a protezali su se uz blistave tračnice gotovo punu milju.

Ferguson se zagledao zamišljeno u lokomotivu koja je dimila vukući prazne vagone. Njegovu konju predstava se nije svidjela. Zarzao je divlje i pojurio kao sumanut.

Miles pogleda za jahačem.

— Naći ćemo se — reče i nagna riđana da se povuče od tračnica kojima su se kotrljali vagoni.

— Dosta gledanja? — upita Miles poslije izvjesnog vremena Bluea.

Blue kimnu glavom ali je i dalje gledao prema istoku, gdje se ponovo pojavila druga lokomotiva. Tu su se tračnice račvale.

— Da — reče tad Blue. — Brinimo se o poslu.

Barker Blue baci još jedan pogled na obore za utovar i okrenu konja. I Blue je omršavio kao i drugi. Nitko više nije pravo osjećao vlastite hlače i košulju. No stado se održalo dobro. Djelovalo je gotovo jednako kao da je kod kuće preživjelo kišovitu zimu.

Na glavnoj ulici stiže Milesa i Bluea oznojeni Ferguson. Bilo je očito da je teško smirio konja.

Kuća poduzeća za preuzimanje goveda bila je zbijena od dasaka a kao krov je služilo veliko nepromotivo platno. No zdanje je imalo prava pravcata vrata i prozore. Pod također.

Nakupac bijaše čovjek ocrvenela.

— Teksas, ha? — pitao je ustajući. — Sjednite, džentlmeni!

Ponudivši piće, nakupac zaustavi pogled na Milesu.

— Mi se znamo, zar ne? — reče.

— Doveo sam jedno stado prošle godine — potvrdi Miles.

Nakupac ispruži ruku. Miles mu preda papire. Richland je ovjerio sve znakove kojima su označena goveda.

Nakupac stavi cviker na nos i dva put pročita istu stranicu. Zatim podigne glavu, pogleda Fergusona i upita:

— Jeste li vi Barker Blue?

— On — reče Ferguson i pokaže palcem Bluea.

— Nešto nije u redu? — nagnu se Barker Blue prema nakupcu.

— Ne, ne, mislio sam samo da ste svoje stado mogli dovesti ovamo odjednom — osmjehnu se nakupac dobrodušno. S Teksašanima je imao iskustva i znao je njihove mušice.

— Moje je stado napolju — reče Blue začuđeno.

— Kako? — upita nakupac i skine cviker.

Poslije kraćega prekapanja po ladici nakupac izvuče nekoliko papira, prolista ih i izdvoji jedan komad.

— Mi smo prije manje od tjedan dana od vas ovdje kupili tristo grla!

Blueova stolica se zamalo prevrнула. Ferguson je glasno opsovao. Milesu postade vruće. To je dakle stado u kojemu su završile i posljednje Wadkinsove životinje.

— S mojim znakom? — žestio se Barker Blue. — Nemoguće! Nikad još nisam u Abileneu prodao niti dlake.

Blue uze papir i zagleda se u nj. Miles ga je promatrao preko njegova ramena.

Tu je pisalo da je »Hobard Company« kupila tri stotine goveda s renča Barkera Bluea. Potpis se nije mogao pročitati. Milesu nije izbjegla cijena: dvadeset i jedan dolar po grlu.

— Sasvim isključeno! — reče Blue klonulo.

Ferguson je toptao po prostoriji kao podivljali bik. Miles ga je morao opomenuti da se smiri.

— Sve se može objasniti — rekao je.

— Objasniti? — ljutio se Ferguson. — Aha, u redu! Meni je već jasno. To su goveda ukradena uoči našega polaska. Zato je on uzeo sa sobom samo polovicu svojih ljudi. Drugi su već bili na putu. Pasji sine! — ciknu Ferguson i skoči prema Barkeru Blueu.

Miles ga udari ramenom i baci ga u naslonjač.

— Jesu li goveda još tu? — upitao je Miles nakupca.

Čovjek 'je zbunjeno promatrao što se oko njega zbiva. Kroz jedna vrata promolila se nečija glava.

— Goveda? Papiri su još ovdje, prema tome i roba! — reče nakupac i ustade.

Miles uhvati Fergusona za ruku, izvede ga iz kuće, pokaže mu konja i reče:

— U sedlo! Zasad još odlučujem ja!

Miles Kerrigan, Barker Blue i Ferguson otidoše natrag na željeznički kolodvor. Pitali su, gdje bi se moglo nalaziti stado sa tri stotine i osam grla.

Jednooki predradnik pokazao im je obor.

Miles je promatrao stado. Prepoznao je ludo šarenu kravu na koju Wadkins bijaše osobito ponosan.

Hitrim trzajem potegnu Miles pušku i ustrijeli jednu životinju.

— Čovječe, jeste li poludjeli? — vikao je predradnik prestrašeno.

Miles nije objašnjavao postupak. Popeo se preko ograde, progurao se između uznemirenoga rogovlja i izrežao s ustrijeljenoga govečeta komad kože s užeženim znakom Barkera Bluea.

Držeći u ruci topao komad kože, Miles se obrati Fergusonu:

— Vraški mlad znak. Još nije niti pošteno zarastao.

Kad je Miles okrenuo kožu na drugu stranu, mogao se vidjeti stari znak: T u krugu, Taylorov žig. Bio je duboko urašten i starost je mogla iznositi tri do četiri godine.

Ferguson uze kožu i počeo je razgledati kao da je pred njim upravo izvedena čarolija. Pri tom je gundao i zamišljeno mahao glavom.

Barker Blue također razgleda kožu. Poslije izvjesnog vremena reče:

KNJIGA ZA SVAKU ŽENU

Ako se odlučite:

- da se odijevate onako kako sami želite
- da uštedite novac
- da budete elegantni

sve to, bez ičije pomoći i bez ikakvog predznanja omogućit će vam do sada najbolja i u Evropi najtiražnija knjiga

KROJENJE I ŠIVANJE

knjigu su napisali najpoznatiji njemački stručnjaci a izdala je poznata ženska revija »NEUE MODE« iz Hamburga.

Kupon narudžbe za knjigu

»KROJENJE I ŠIVANJE«

Naručujem pouzećem — poštom knjigu »Krojenje i šivanje« po cijeni od 50,00 dinara i troškovima poštarine.

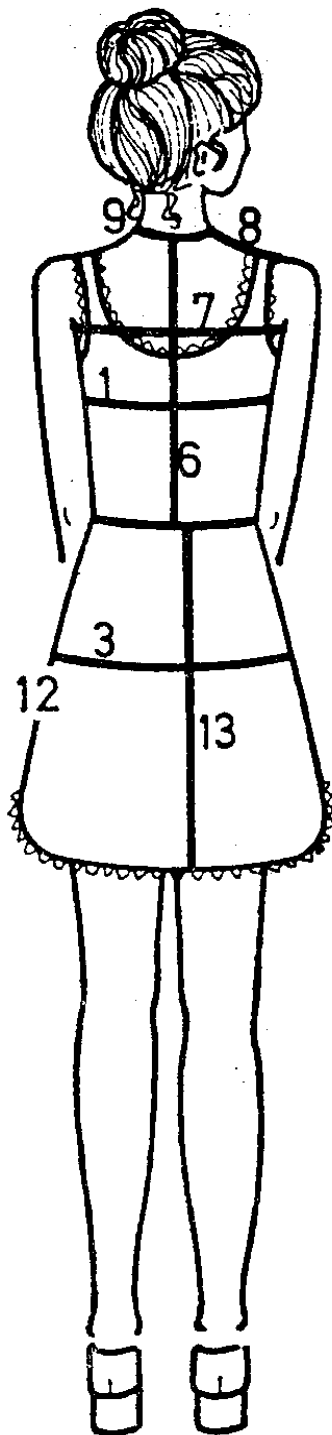
Ime i prezime naručioca:

Mjesto stanovanja (poštanski broj):

.....

Ulica i broj:

Kupon narudžbe slati na adresu: Vjesnikova Press Agencija, 41000 Zagreb, Ljubice Gerovac 1.

— Ovo nije moj znak! Slova B se ne isprepliću dobro. Osim toga, moja su slova manja.

— Sve će se to objasniti — reče Miles, uze kožu i popne se u sedlo.

Vratili su se u ured kompanije »Hobard« i zatražili dvojicu vještaka koji treba da pregledaju stado. Činovnici su se vozili za njima u lakom jednopregu.

— Hej — dovikne jedan od njih kad su se približili logoru — tu ima više od četiri tisuće grla!

— Pet i po tisuća — odvrati Miles, osmjehnuvši se.

Stado se razišlo po velikom prostoru. S prednje strane stajala su Fattyjeva kola. Oko njih je gorjelo nekoliko vatara.

Ljudi su izdaleka primijetili trojicu jahača i jednopreg. Okupili su se u grupu i tako su dočekali došljake.

Kad je Miles zaustavio konja, u nj su bili uprti pogledi puni nade. Zadovoljstva također. Paklenski put je završen. Još samo da se isplate zarade.

— Što ima novo? — upita Hoot Wentzel, skide svoj cilindar i obriše čelo.

Hoota Wentzela cijenio je Miles kao razumna čovjeka, svakako trezvenijega od mnogih u momčadi. Zato mu dobaci kožu sa znakom.

Wentzel razgleda kožu s obadvije strane i reče:

— To je svjež.

— Sasvim — doda Miles. — Usporedite taj znak s ostalima..

Wentzel se ogleda uokolo, podignu ramena i pođe prema svome konju. Bez riječi je pričvrstio sedlo i odjašio prema stadu, promatrajući usput kožu što ju je držao u rukama.

— Kerrigan, što to znači? — pitao je Cornick.

Stari Ferguson je čupkao bradu i preduhitrio je Milesa:

— Na kolodvoru se nalazi tristo goveda koja su ove godine pripadala nekima od nas...

— Umuknite — prekide ga Miles grubo.

Unajmljeni goniči i kauboји nisu krili čuđenje. Renčeri su se uznemirili. Kod stražnjega kotača Fattyjevih kola cerio se Gower.

Cornick stavi ruku iza uha.

— Čujem li dobro? Ili to nitko ne razumije? Govorimo jasno i razumno. A vi, Kerrigane, prepustite riječ drugima. Više nisu potrebne vaše zapovijedi. Stigli smo na cilj i ugovor je time ispunjen.

Ferguson pogleda Milesa i siđe s konja.

— Dakle, kao što znamo, tjedan dana prije našega polaska pokrade na su goveda, kod onoga Wadkinsa, kod Neda Gowera, Taylora i Hoota. Životinje su ovdje, s novim žigom, prodane za račun Barkera Bluea.

Ferguson ušuti. Primijetio je kako ljudi gledaju razrogačenim očima kao da traže cilj.

S lošim osjećajem u želucu Ferguson se okrenuo. Miles je izvukao pušku i podigao je prema njemu.

— Još jednu riječ, Fergusone, i zaista ću vas ustrijeliti! — prijetio je Miles. — Neka se nitko ne miče! — podviknuo je primijetivši da su Taylor, Setter i Cornick posegnuli za revolverom.

Cijev se pomaknu prema Cornicku.

— Mi smo gotovo na cilju, ali ne sasvim — reče Miles. — Ugovor također još nije ispunjen. Ne bi

imalo smisla da se istrijebimo prije negoli se stado proda i ljudi dobiju što su krvavo zaradili. Tek kad se to obavi, ja se povlačim. Dok od svih vas nisam dobio ugovorenu nagradu, nemate što naređivati. Jasno?

Miles je previše pazio na renčere a premalo na Gowera.

Pucanj je iznenadio. Metak je pogodio Barkera Bluea u lopaticu i bacio ga kraj njegova konja na zemlju.

— Prokleta pseto! — vikao je Gower. — Stokokradica! Htio nas je uništiti...

Metak koji se zario u zemlju ispred Gowerovih nogu prekide ga u govoru. Odmah zatim odjeknula su još dva pucnja. U tišini koja je poslije toga nastala javio se Fatty Wilson:

— Nekako sam slutio da će se ova gomila htjeti razići po onom svijetu! Pošalji ludu na vojsku, sjedni i plači.

Na strani gdje su stajali goniči škljocnu kokot nekog revolvera.

— Makar umro i bez druge noge, ali ne bih htio odavde otići lude glave — javio se Haskin. — Kerrigane, za kakvim je poslom otišao Wentzel?

— Ponio je komad kože sa žigom koji će usporediti sa žigovima na Blueovim govedima — reče Miles. — Gower, pustite revolver!

Gower nije slušao i Miles taj put podignu cijev više nego prije.

Gower je kriknuo. Iz razvaljene ruke pade revolver i otkotrlja se nadalje od Gowera koji se grčilo od bola.

— Pucaj, čim netko šmrčne! — doviknu Miles Fattyju i sagnu se prema Barkeru Blueu.

Renčer je još živio.

— Haskin, po liječnika! — naredio je Miles. — Mora odmah doći!

Invalid izađe iz grupe s izvučenim revolverom i stenjući sjede u sedlo.

Miles začepi Blueovu ranu komadom rupca.

Konačno se pojavio Hoot Wentzel. Držao je u ruci kožu sa znakom i promatrao što se oko njega zbiva. Primijetio je da i njega pokriva Fattyjeva puška.

— I? — upita Miles kratko, ustade i otare prašinu s hlača koje su već nalikovale na prnje.

Wentzel zanjiše glavu.

— Usporedio sam sa dvadeset grla — reče. — Žig je krivotvoren prilično loše.

Wentzel baci kožu na zemlju, ne znajući što da čini.

Miles smota cigaretu. Kad je potegnuo nekoliko dimova, obrati se renčerima:

— Stado koje se nalazi na kolodvoru prežigosano je bijedno. Priča s Blueom bila mi je odavno sumnjiva. Netko igra ovaj put veću igru. Lukaviju. Mislim da igra nije gotova. Onaj tko je pucao u Bluea možda je uspio utoliko što će nestati njegove silovitosti i samovolje. Uostalom, sve su to vaše stvari. A sad ćemo najprije lijepo ispuniti ugovor!

* * *

Fatty Wilson uspentrao se do sobe što ju je Miles uzeo u Cattlemenovu salunu.

Obračun je napravljen. Miles je uzeo dva dolara po prodanom grlu i time je isplatio unajmljene goniče. Blueov novac držao je u sobi, strpan u dvije bisage. Oduzeo je samo svoj dio.

Poslije svega ostalo je Milesu Kerriganu nešto više od pet tisuća dolara.

Bila je to čista zarada.

— Kako mu je? — upita Miles Fattyja.

— Na trenutke dobro, zatim opet loše — reče Fatty. — Liječnik misli da će se to otegnuti tjednima.

— Onda ćete Haskin i tri ostati ovdje i vratiti se s njim ili s njegovim stvarima — reče Miles.

— A ti? — zanimao se Fatty. Pri tom je trljao lijevo oko, utonulo u plavi kolobar. Prošle večeri sudjelovao je u malom salunskom ratu.

— Ja odlazim prvom kočijom. Vi ćete dovesti i moga konja, zar ne?

Fatty se nakašlje.

— Do vraga, odjednom se svima žuri! Ferguson, Wentzel i Setter otišli su podnevnom kočijom. Taylor više nije dobio mjesto.

— Možda bi zapravo bilo dobro da uzmem ekspresnu kočiju, kojom se putuje i danju i noću — natuknu Miles. — Nisam siguran da kod kuće vlada pravi mir.

Miles nije nikome govorio o tome da je dva put vidio Gowera s revolverašem Carlisleom iza stada. Iz onoga što je rekao u logoru nitko nije mogao bogznašto razabrati. Možda najviše Gower.

Goweru je premotana ruka. Nosio ju je u rupcu obješenom o vrat. On nije otputovao. Uzeo je sobu i vazdan se muvao po Abileneu.

Sa šerifom je bilo sve uređeno. Njega su o pucnjavi u stočarskom logoru obavijestili vještaci kompanije »Hobard«. Izašao je na mjesto događaja, porazgovorio s ljudima, slegnuo ramenima i otišao. U takve se gužve nije htio miješati, pogotovu kad se radilo o Teksašanima.

Govorio je da oni samo slučajno imaju ljudsko obličje.

Neka sami srede svoje račune, mislio je šerif. Kod tih divljaka svatko lako zaradi metak.

Za šerifa sa sjevera Teksašani nisu bili potpuno prisebni ljudi. Bio je tome kriv rat, ali također ono što se poslije događalo. A događalo se svašta, pa i među šerifima.

Ned Gower je imao sreće upravo zato što se šerif nije htio pozabaviti njegovim slučajem. Kod kuće je mogao završiti na vješalima.

Miles uze iz torbe tisuću dolara od Blueova novca i stavi to na stol.

— Fatty, time plati liječnika i vaše sobe, zatim tri mjesta u kočiji — reče. — Nadam se da će biti tri. Ostavio bih kćer samu.

Fatty ponovo opipa oko.

— Ah, taj je udarao kao kopitom — mrmljao je. — Nego, znaš, kad pomislim na to da krećeš na dalek put s toliko novaca sam samcat, osjećam grčeve u želucu.

— Neće biti prvi put grbavo — osmjehnu se Miles.

— Hej! — poskoči Fatty kao da ga je nešto ujelo. — Sad sam se sjetio! Prokleti klipani, čini se da mi je udarcem izmiješao mozak. Čuo sam kako je neki kočijaš iz St. Luisa pričao da su tamo uhvatili Wadkinsa. Što kažeš na to?

— Ništa — odgovori Miles. — Ne zanima me više. On nas je opljačkao i napustio. On je moje staro razočaranje.

— Mislio sam da će te zanimati — progundao Fatty i strpa novac u džep. — Možda oni tamo u St. Luisu imaju još koju staru potjernicu.

Fatty je čekao da Miles na to nešto kaže, ali Miles je šutio. Ustao je i zagledao se kroz prozor. Motao je

**Moda, kozmetika,
domaćinstvo**

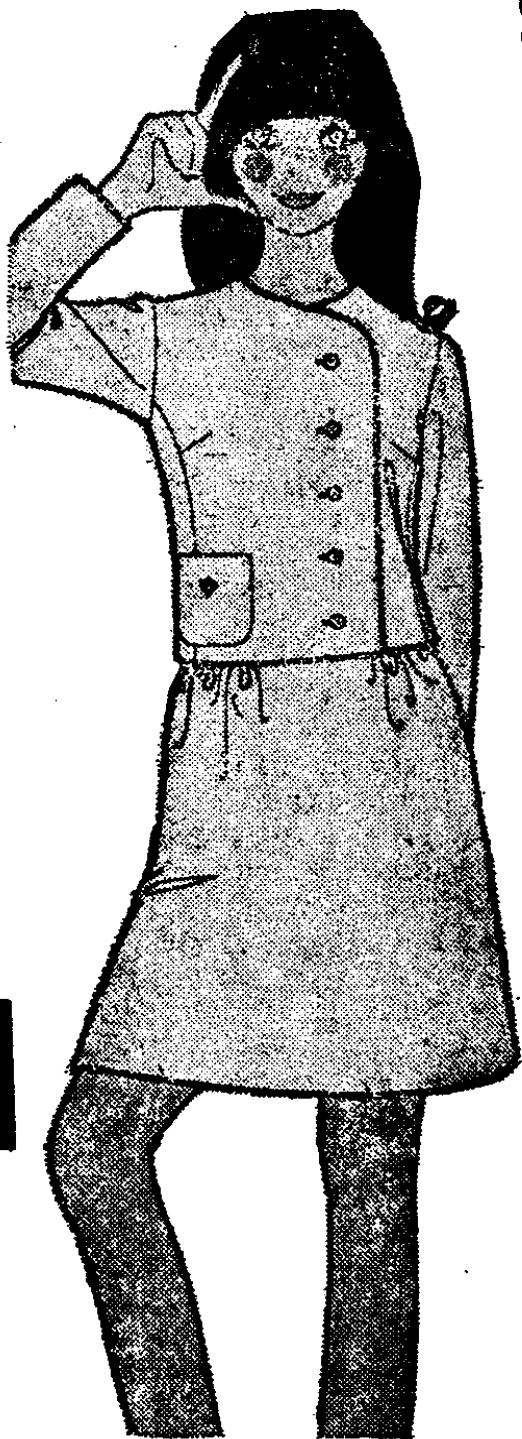
**Savjeti
liječnika i
psihologa**

**Novela, roman,
zanimljivo štivo**

**ukratko: SVE
ŠTO ZANIMA
SUVREMENU
ZENU**

Svijet

**jugoslaven-
ska ženska
revija**

cigaretu i zurio kroz stakla. Kad je minutama stajao u tom položaju, Fatty ne izdrži.

— Što si tako zanimljivo primijetio napolju? — upita.

— Onoga klipana prijeko — odvratila Miles.

Fatty brzo priđe prozoru. U ulici nasuprot hotelu stajao je čovjek sa šiljastim šeširom i žutim rupcem oko vrata na koji se nasadio usko lice s prevelikim nosom.

— Čovječe, pa to bi...

— Jest — upade Fatty u riječ Miles — to bi mogao biti taj koji je prodao stado sa tri stotine grla, ako je nakupčev opis točan.

— Što bi mogao tražiti ovdje? Mjesto za nj nije baš najpovoljnije.

— Možda je takav dogovor — reče Miles i otpuhnu oblak dima.

— Nema li sastanak s tobom? — upita Fatty.

— Možda.

Dolje je prolazio Taylor sa svojim sinom. Na čovjeka u uličici ta se dvojica nisu obazirala. No on je gledao za njima.

— To ćemo razjasniti — reče Miles, poravna opasač i olabavi revolver. — Ostani ovdje. Bude li tko htio ući, najprije pucaj, a onda pitaj tko je.

Fatty zataknu palce za naramenice hlača i zaškilji prema svojoj topuzini na zidu.

— U redu — reče — pripaziti ću na sobu.

XI

Miles izađe napolje. Primijetio je da se neznamac trznuo.

Nijednom u tri dana Miles ga nije vidio a momak je ipak čitavo vrijeme bio u Abileneu, očito od dana kad je prodao stado. Zašto nije nestao? Što ga je važno prikolalo uz grad u kojem se za nj pojavila opasnost? Čeka li još njega, Milesa, ili Barkera Bluea?

Možda bi trebalo da na sastanak dođe Gower? Prebrzo je pucao u Bluea. Nije htio čekati da se Wentzel vrati i da kaže što je pokazala usporedba.

Miles se osmjehnu i pođe prema središtu grada. U staklu jednoga prozora primijetio je da ga momak prati.

Od dobivenog novca Miles je odvojio koliko bijaše potrebno da se

obuče. Bio je gotovo doslovce gol. Skripao je zubima kad je plaćao cijene kakve su držali trgovci u Abileneu. U Mesi Grande dobio bi za cijenu jednih ovdašnjih hlača dvoje, i još k tome džepni rupčić.

Miles krenu prema stanici za otpremanje poštanskih kočija. Putem je sreo Blueove kauboje. Upravo su spremali konje da u sedlu krenu natrag prema Teksasu.

— Zdravo, Miles! — reče jedan i dodirnu šešir. — Mi odosmo. Što da kažemo kod kuće? Ima li kakvih poruka?

— Stići ću prije vas — reče Miles. — Vama su potrebna četiri tjedna.

— A ti ćeš pustiti da ti u tim prokletim taljigama prebijaju kosti? — čudio se kaubojski.

— Potražiti ću neku koja ima dobre opruge — našali se Miles. — Mnogo sreće!

— Hvala! I tebi će biti potrebna.

Momci sjedoše u sedla i odoše glavnom ulicom, na kojoj je vladala prava vreva.

Miles nastavi put. U susret mu je dolazio Gower, no čim ga je primijetio sišao je s pješačke staze i pokušao stići na drugu stranu ulice prije negoli bude prepoznat. Zatim je stao iza stupa jednoga trijema. Odavala ga je debelo umotana ruka koja je ukočeno stršala iza zaklona.

Nosati momak ostade iza Milesa sve do stanice poštanskih kočija.

Miles uđe. Nekoliko ljudi s prtljagom čekalo je odlazak. Abilene je zadnja stanica željeznice. Radilo se, doduše, na produžetku, no zasad se odatle prema sjeveru, jugu i zapadu može samo kočijom.

Stari službenik uspoređivao je neke liste. Miles mu se obrati:

— Mister, može li se još dobiti jedno mjesto do Mese Grande?

Čovjek ga odmjeri, uze papir i priđe šalteru. Tad poče prstom kliziti od imena do imena. Miles je primijetio da su zakupljena dva mjesta za Taylora.

— Sutrašnja podnevna kočija već je rasprodana — reče službenik.

— Predbilježite me onda za prekosutra — reče Miles. — Kakva je cijena?

— Osamdeset dolara, sir.

Miles se nagnu prema službeniku.

— A ekspresna kočija? — upita tiho.

Stari službenik se nije iznenadio.

— Petostrukom, sir — reče — ukoliko putujete sami.

— Upravo tako — potvrdi Miles i nakon kratkog razmišljanja doda: — U redu, uzimam ekspresnu. Pripremite je za večeras.

Narudžbu je morao potpisati.

Kad se okrenuo prema vratima i pogledao napolje, zamalo mu kleknuše koljena. Upravo su prolazila kola na kojima su bili revolveraš Carlisle i debeli mešetar iz San Antonija sa svojom sivom lubenicom.

Miles ostade iza prozora i zagleda se u neočekivan prizor. To nije slučaj. Takvih slučajeva nema!

Carlisle, Nolan, Gower i nosati momak istodobno u Abileneu!

S Carlisleom je Miles računao. Momak je rekao Goweru da će Abilene biti bolje mjesto za akciju. Blue je u međuvremenu isključen, no društvo je ipak tu.

Prema tome, na nišanu je Miles, odnosno novac. Taj novac mora nestati. Ne smije stići u Mesu Grande. Tad je uništen Blue, zajedno s ostalima.

Nosati se također pojavio. Milesu nije izbjeglo da je dao neki znak Carlisleu. Carlisle i Nolan pogledaše prema poštanskoj stanici.

Milesova sjena pokaže palcem prema vratima iza sebe. Nolan kimnu glavom i nastavi vožnju.

Dakle, i ja sam na redu! reče Miles u sebi. Sada znaju gdje sam, a očito također što namjeravam. Nosati će ostati za mojim petama. Ali, polako, prijatelji! Moglo bi vam se sve zajedno zamjeriti!

Miles se vrati k šalteru. Starac mu priđe.

— Predomislili ste se? — upita.

— Naprotiv, prijatelju! Narudžba ostaje. Međutim, za nekoliko minuta doći će netko da zapita što sam

naručio. Bilo bi dobro da o ekspresnoj kočiji ne kažete niti riječ.

Starac je oborio glavu. Miles nije čekao da se razgovor nastavi. Okrenuo se i izašao.

Nosati ga nije pratio. Na pogodnom mjestu Miles se okrenuo. Momak je upravo ulazio u stanicu.

* * *

Kad se spustio mrak, pođoše prema poštanskoj stanici. Fatty je doveo šerifa. Čuvar zakona išao je prvi. Iza njega Miles sa svojim stvarima i teškim bisagama što su pripadale Blueu. Leđa su pokrivali Fatty i Haskin.

Mala trupa izazvala je veliku pažnju.

Haskin se bojao napada iz koje od pokrajnih ulica. To se nije događalo. Miles se tome čak nije radovao.

Vjerojatno će pokušati u staničnom dvorištu, mislio je Miles.

U dvorištu su bila dvojica vozača, službenik i dva momka iz staje. I nitko drugi.

Miles prenose svoje stvari. Pri tom je primijetio kako stari službenik nastoji da ne dođe na svjetlo. Djelovao je drukčije negoli u podne.

— Odmah krećite! — reče šerif. Još je držao spremnu dvocijevku. Znojio se. — Volio bih da se što prije udaljite, zbog vas i zbog sebe.

Miles je već zakoračio u kočiju. No opet spusti nogu i okrenu se za starim službenikom. Starac je upravo naređivao stajskim momcima da odu za poslom. Momci su uredili četvoropreg i dodali uzde vozaču.

— Samo jednu riječ, prijatelju! — reče Miles.

— Da, sir?

— Od mene dobivate još novaca! Ne osjećate se dobro?

Miles izvadi prije odbrojen novac i pruži ga tako da je starac morao doći pod svjetlo.

I došao je.

Starčeva kosa nije mogla prikriti kvrgetinu što je natekla na glavi. Brada bijaše natekla. Na licu je bilo mjesta podlivenih krvlju.

Starac je trpkim pogledom promatrao Milesa. Uzeo je novac kao što bi prebijeni pas uzeo kobasicu.

— Netko se zanimao za mene, ha? — upita Miles, uprijevši prstom u starčevo lice.

Starac obori glavu.

— Imam obitelj — reče tiho. — Je li trebalo da šutim tako dugo dok me ubije?

Miles se okrenu.

— Fatty — reče — ti ćeš se morati snaći bez svoje topuzine. Bit će mi potrebna.

Fatty mu pruži dvocijevku i nekoliko patrona.

— Sad sam je napunio — objasnjavao je ponosno. — Time možeš od bivola napraviti cjedilo za kavu!

Miles se popne na kočiju. Fatty zalupi vrata.

Šerif uzdahne s olakšanjem.

Miles spusti prozor.

— Javi, čim se kod njega što promijeni — doviknu Fattyju. — Jedan od vas dvojice valjda zna pisati, ha? Haskine, tvojoj ću ženi odmah predati novac, o tome se ne brini. A nov posao za tebe sigurno ću također naći. Bio si sjajan!

— Hvala, Miles! — reče invalid raznježenim glasom. — Osim tebe uistinu se nikad nitko nije za mene zauzeo.

Miles okrene glavu prema vozaču.

KVIZ

• križaljke • testovi • rebusi
• ljubavne i krimi priče • žale

**izlazi svake
druge srijede**

40 STRANA ~ 3 DINARA

— Naprijed, momče! Put je vraški dug.

— Teksas! — uzdahnu vozač. — Nebesa, ništa mi drugo nisu mogli naći.

Vozač oslobodi kočnicu i posegnu za bičem.

Kočija krenu iz dvorišta. Na izlazu je stajao šerif.

Sa zadovoljstvom šerif skine šešir, mahnu njime i obriše znojno čelo.

— Za tebe je svršeno — promrm-lja Miles. — Za mene tek počinje. Negdje čekaju.

Iako je kroz otvoren prozor ulazila prašina, Miles ga nije htio zatvoriti. Gledao je napolje i slušao gradsku buku.

Kočija je odmah od početka jurila. Ulična buka brzo je utihnula. Zatim su nestala također svjetla Abilene. Ostade samo noć i neizvjesnost.

Miles gurnu bisage pod stražnje sjedalo, sjede i noge ispruži preko prednje klupe. Pod desno pazuhu stisnuo je kundak dvocijevke.

Bio je umoran. Oči su se same zatvarale, ali spavanje si nije mogao priuštiti. Svakoga trenutka može doći do napada. I to će tako trajati možda čitavih sedam dana.

Neprestana napetost i paklenski dug put do Teksasa, jadao se samom sebi Miles Kerrigan.

* * *

Kucanje trgnu Milesa iz drijemaz. Javio se vozač.

— Mister, za nekoliko minuta stići ćemo u stanicu za zamjenu ko-nja. Mogli biste prizalogajiti.

— Koliko je sati?

— Točno ponoć.

Miles pogleda kroz prozor. Prohladna noć. Ništa se nije razaznavalo. Noć bez mjesečine i bez zvijezda.

Dakle, prva stanica. Tko zna, koliko će ih još biti?

Glad se nije dala otjerati napetošću. Miles je osjećao da bi mu nekoliko zalogaja uistinu dobro došlo. Morao je ostati u snazi. Na velikom putu je omršavio. Otad je prošlo premalo vremena da se popune slabine.

Kočija uspori, zatim skrenu s puta i uđe u krug stanice, iznad vrata koje je žmirkala zadimljena svjetiljka.

Buka kočije čula se sigurno milju daleko. No ipak joj nitko nije došao u susret.

Miles zategnu oba kokota na dvocijevki i počeo osluškivati.

Nije se čulo da bi vozač ili njegov pomoćnik sišao.

Oprezno pogleda Miles prema skromnom staničnom zdanju. Nigdje nikoga.

Miles pogleda na drugu stranu. Tad mu se ote uzdah koji je osjećao kao neko čudno olakšanje.

Revolveraš Carlisle i nosati stajali su uz sam rub osvijetljenoga prostora.

Miles stisnu zube. Žure se, dakle, pa su se odlučili za prvu stanicu!

Bili su lukavi. Putem nisu htjeli pokušati. Bio bi to napad i time bi si natovarili na vrat potjeru. Međutim, čim Miles side na stanici, radi se o napadu na putnika, a to može biti privatna stvar.

Miles je čekao.

Carlisle počeo gubiti strpljenje.

— Dođi, Kerrigane! Znamo da si u kočiji i ne namjeravamo te u njoj

njihati do jutra. Budi razuman. Dvojica smo!

Revolveraš je već imao oružje u rukama. Drugi je momak upravo potezao.

— Samo ste dvojica? — upita Miles žučljivo. — Misliš da se isplati izlaziti?

Carlisle jetko opsuje.

Odnekud se javio Gower:

— Odmah će ti prisjesti, pasji sine! Ovaj put si stigao u pravo vrijeme na pravo mjesto.

— Hej, pa i ti si ovdje, prijatelju! — odvrati Miles. — S onim metkom nisi bio zadovoljan? Premalo za tebe, ha? Dođi da ti se ispričam, staro momče!

Miles pritegnu Fattyjevu pušku uz slabine, lijevom oslobodi zasun i odgurnu vrata.

To tako razbjesni Carlislea da je vrata odmah izrešetao.

Miles skoči napolje, sagnu se i isprazni munjevito obadvije cijevi.

Istoga trenutka bljesnulo je kod obadvoyice revolveraša, no Miles bijaše gotovo ošamućen djelovanjem vlastitoga oružja. Kundak mu je zamalo izbio kuk.

Carlisle zakrklja i pade na lice. Nosati je stajao užasno unakaženog lica. Zatim je pao kao da mu je netko podmaknuo noge. Umro je vjerojatno još stojeći.

Miles baci pušku i izvuče revolver. Brzo je odskočio od kočije, pred kojom je mogao biti dobar cilj za Gowera.

Zavlada tajac. Gower se nije javljao.

Tad se začuje škripa kožnatoga sjedala.

Kola! Projuri Milesovom glavom. Nolanova kola!

Miles se počne šuljati prema stanicu. Čuo je frktanje konja i kako netko teško uzdiše.

— Ne! — govorio je. — Ne, ja...

Riječi nestadoše u pucnju. Miles je primijećen.

Miles opali dva puta. Nečiji metak zbaci mu šešir s glave.

Pri slabom svjetlu revolverске paljbe opazi Miles kola. Bila su udaljena desetak koraka. Gower je stajao kod prednjega kotača, s revolverom u ljevici.

Debeli Nolan iz San Antonija držao je uzde u ruci. Škripanje sjedala odavalo je uznemirenost.

Scena se opet izgubi u noći.

Miles razazna da hriplje Gower. Znači da nije pucao uprazno. To nije niti namjeravao. Jasno se čuo Gowerov pad.

Miles priskoči kolima, ščepa Nolanu i povuče ga sa sjedala.

Debeljko zamalo pokopa pod sobom Milesa. Bilo je to kao da je netko s kola bacio vreću brašna.

Debeljko se pokušao okrenuti. No Miles ga brzo uhvati za vrat.

— Lijepo smišljeno, ha? — ciknu Miles. Od bijesa mu je navrla krv u glavu. — Najprije ste pustili da drugi dotjeraju stoku u Abilene, a onda po pare, je li? S parama je lakše, je li? Govori, pseto! Reci nešto!

Nolan bi rado govorio ali Miles mu je stiskao vrat.

Vozač ekspresne kočije priđe sa svjetiljkom.

— Čovječe, udavit ćeš ga! — reče vozač. — Već je plav i začas će ušutjeti zauvijek.

Miles pogleda vozača smušeno, zatim se zagleda u svoje ruke, stegnute oko debeloga i plavoga Nolanova vrata.

Odmah ustade. Nolan se nije micao. No borio se za dah.

Trebalo je vremena da Miles shvati što se događa oko njega.

Vozač je doveo iz kuće čovjeka koji je vodio stanicu. Čulo se žaljenje:

— Ništa nisam mogao napraviti! Stigli su prije dva sata i otjerali me u kuću. Nisam samoubojica i ostao sam tamo.

— Nebesa! — reče vozačev pomoćnik začuđeno kad je došao do Nolanovih kola. — Bila su četvori-ca!

— Nije se žurilo samo vama, mister? — reče vozač. — Radilo se o parama, zar ne?

— Ne samo o tome — odvrati nevoljko Miles i gurnu nogom Nolana. — Hajde, masna kornjačo, progovori jednom! Reci ljudima, zašto si došao ovamo. Jesi li čuo što je čovjek pitao?

Bogati i masni mešetar Nolan iz San Antonija gotovo se i ne pomakne.

Vozač poštanske kočije ode i vrati se s vjedrom vode. Miles je izlije po Nolanu.

Hladna voda osvijesti trgovca. Sjeo je i opipao vrat. Čitavo vrijeme promatrao je zastrašenim pogledom Milesa i ostale što su stajali oko njega.

— Tako, momče, smjesti se udobno — reče Miles. — I budi razgovorljiv. Inače ću ti opet opipati glasnice. Jesi li tražio samo mene ili i Bluea?

— I Bluea.

— Znači, novac i zemlju, ha?

— Da.

— A onda bi bio rastjeran siromašan sitniji oko Blueova ranča, je li?

Njihovi su redovi ionako prorijeđeni. Ali tvoji također. Morat ćeš sam na vješala.

Nolanu zamalo iskočiše oči iz duplji.

— Roseman! — reče. — Sve je zamislio Roseman. Nije mu više dovoljna banka. Htio je zemlju, i grad. Sve.

Miles se sagnu i uhvati Nolana za prsa. Vukao ga je tako dugo dok ga nije dobio na noge.

— Tako, sad smo kod finoga Rosemana, je li? A što je bilo s Gowerom u tom društvu?

Nolan nije odgovorio.

Miles uze petrolejku i razbije je o Nolanova kola. S nekoliko šibica naložio je vatru.

Prostor pred stanicom začas bijaše osvijetljen. Miles zamoli da mu donesu užad da veže debeljka. Kad ga je ubacio u kočiju, ode u kuću i najede se do sita.

Kad se vraćao prema kočiji, leševi su bili poredani nedaleko od zapaljenih kola. Domaćin je upravo pregledavao džepove.

Miles uhvati Nolana za ovratnik i izvuče ga napola napolje. Pokazivao mu je čovjeka koji je ležao kraj Carlislea.

— Taj je doveo u Abilene ukradenu i prežigosanu goveda, ha?

Nolan kimnu glavom.

— I to je tako udešeno da se ljudi po mogućnosti istrijebe sami, je li?

Nolan je šutio. Na jednoj strani lica pojavljivao se trzaj.

— A Gower? — podviknu Miles.

— Kakva je bila njegova uloga?

— Oni su se poznavali otprije — reče Nolan prebijenim glasom.

— Tko?

— Gower, Roseman, Carlisle i onaj tamo. Bili su dugo zajedno još prije rata. Negdje na granici.

— Kradljivci stoke, ha? — zapita Miles. — Tako je Roseman došao do svoga imetka?

Nolan umjesto odgovora potvrdnom gestom spusti glavu.

— Tko je pobio obitelj mladoga Fergusona i spalio njegov ranč?

— To je organizirao Gower. On je poznavao mnogo ljudi s granice. Povremeno su neki od njih dolazili u grad i on im je pomagao da se prikriju. Dvojica su se zaposlila kod Bluea.

— Patrick i Loanes, je li?

Nolan potvrdi.

— Onda je i Jefferdale radio za njega?

Nolan uvuče glavu među ramena.

— Čovjek s tim imenom je ustrijeljen za vrijeme požara kod Fergusona. Ali on je radio za mnoge ljude. Nikad nije imao dovoljno novaca i prihvaćao se svačega.

— Pašćad! — ciknu Miles. — Zapalili ste i Wadkinsovu kolibu, ha? Udesili ste ga tako dobro da se odlučio za put prema vješalima.

— S tim nemam veze — počeo kukati Nolan. Miles ga gurnu prema naslonu. — Zamisao je Rosemanova. Mali rančeri morali su biti nagnani na Bluea, tako da izbije pašnjački rat. Roseman je dozvao Carlislea i on je sve to vodio: napade, krađe. Trebalo je da se postigne da stado ne krene na put. Roseman bi zatražio da se vrate dugovi i tim bi udarcem sve bilo riješeno. To se nije moglo postići. Carlisle je pokušao da vas isključi iz stroja...

— Mene? — prekinu Miles Nolanovo pripovijedanje.

Miles se prisjetiti kako ga je netko pokušao ustrijeliti u Million-Cliffu, upravo kad je otkrio mjesto gdje su pokradena goveda ponovo žigosana. Njegov drug je pobjegao prije nego li ga je uspio dobro vidjeti.

— Aha — reče Miles — znači da je moja glava morala odletjeti prije polaska.

Nolan je šutio.

— Za mene se također morao pobrinuti Carlisle, je li? — nastavi Miles.

— Da.

— Ali on se pojavio nekoliko dana prije polaska stada iz Mese Grande.

— Bio je tjednima prije tamo. Lutao je okolo i upoznavao kraj — mrmljao je Nolan.

— A kako si ti upao u sve to?

— Roseman je moj rođak. Kad se plan morao mijenjati, morao me izvući iz pozadine. Poslao me za Carlisleom. Bojao se da Carlisle ne odmagli s parama.

Miles se grohotom nasmije.

— Lopov ne vjeruje lopovu! A svi ste vjerovali da će prilagođeni plan uspjeti i da će Charlisle biti pretovaren parama, je li? Ali nije uspjelo, prijatelju! Sad se ti voziš s parama, ali prema užetu. Jedini tvoj dobitak bit će, ako Richland kraj tebe zanjise i Rosemana.

Miles ode po Fattyjevu pušku koja je još ležala u dvorištu, opruži je i izbacila prazne čahure. Trenutak je promišljao, treba li je ponovo napuniti ili ne. Na kraju je sklopi i odlučio da krene.

— Polazak! — reče vozaču. — Ovdje smo gotovi.

— Nemojte izazivati đavola! — reče kočijaš.

Nolan pogleda pušku i povuče se sasvim u kut.

Miles ga je promatrao hladnim pogledom. Taj je momak igrao na velik dobitak i pao je. Kao i ostali. Sav novac što ga ima neće ga osloboditi vješala.

Kočija krenu. Iza nje ostade oblak prašine.

Miles sklopi oči. Osjećao je tešku ali ne neugodnu obamrlost, kao poslije svakoga posla u koji je uložio sve snage.

Volio je razmišljati u drijemežu o tome što ga očekuje. Tako je zaboravljao ono što je bilo za njim, a tako su ujedno boje sutrašnjice bile nekako ljepše.

Grabežljivci u Mesi Grande odmah će shvatiti da je igra loše svršila i otperjašit će tko bude mogao.

Svatko od rančera izvukao je iz zajedničkoga pakla svoju pouku.

Jednoga dana vratit će se Fatty, Haskin i Barker Blue.

Tko zna, što će biti moj slijedeći posao? pomisli Miles. Hoće li opet morati gurnuti glavu u torbu?

Tad se sjeti Anne Blue. Morat će otići k njoj. Pri tom se sjeti kako ga je prgavica promatrala prašnjava, u košulji bez rukava, odrpanca koji će voditi stado čitavoga kraja.

Miles uzdanu.

Nije bio sasvim načistu s tim, je li ga prgavost i ponositost te djevojke uistinu privlačila. Ali mu se pričinilo da ga je to pokretalo kao što su ga pokretale opasnosti.

Bilo kako bilo, pomisli Miles, i odluči da u Mesi Grande najprije očetka odijelo kupljeno u Abileneu.

I osmjehnu se u polusnu.

Kočija je brzo jurila kroz noć prema jugu.

K r a j

Zlatna pravila života – knjiga izreka, uputstava, mudrosti, koja je sa svakim natisom rasprodana. **NOVO** izdanje studeni 74. Preporučujemo je svima onima kojima je blizak svijet razmišljanja, jer je sve što je ikada bilo stvoreno perima velikih mudraca, bilo posvećeno čovjeku s namjerom da ga nauči kako da živi pošteno i mudro.

Supskripcijska cijena 110 dinara.

Savjetujemo vam da knjigu što prije naručite na adresu:
Kulturni atelje Slovenije, p. p. 179, 61001 Ljubljana.

NARUDŽBENICA

Potpisani (ime i prezime) _____

Točna adresa _____

Zaposlen kod _____

Želim knjigu na

srpskom jeziku

hrvatskom jeziku

slovenskom jeziku

Neopozivo naručujem knjigu Zlatna pravila života.

Iznos 110 dinara platit ću prilikom isporuke (pouzećem).

Datum

Potpis:

DOSAD IZAŠLI ROMANI NOVE SERIJE »LASO«

27. H. S. Sharon: KAD JE DOŠLA MEČAVA
28. J. Kirby: OPASAN POKLON
29. L. B. Patten: PUSTINJA KOJA UBIJA
30. H. S. Sharon: PROKLETI RANC
31. V. D. Overholser: IZGUBLJENU POVJERENJE
32. W. O'Connor: ZAMKA ZA KRADJIVCE STOKE
33. R. Beakson: PUNAHNITALI RANCER
34. D. J. Stevens: NOĆ OBRACUNA
35. L. L'Amour: UKROČENA ZEMLJA
36. W. R. Cox: DJEVOJKA S ISTOKA
37. H. S. Sharon: CRNI ORAO
38. T. West: SAMO MOJ PISTOLI
39. S. F. Scott: ALABAMA
40. H. S. Sharon: PODVALA BILLA JACKSONA
41. L. L'Amour: BEZDUSNI VODIC
42. W. O'Connor: OPASNI DOŠLJAK
43. W. O'Connor: OSAMljeni SERIF
44. U. H. Wilken: PROKLETI ŽIVOT
45. S. H. Sharon: NAPAD NA KOČIJU
46. J. F. Beck: U IME ZAKONA ...
47. L. L'Amour: VISOKI STRANAC
48. L. L'Amour: OBRACUN U PRERIJI
49. S. C. Lawrence: VRELI DAN U BUFFALU
50. P. Hangster: Povratak
51. J. F. Beck: Olovo pravde
52. H. Warner: Tragovi u pustinji
53. G. A. Lutz: PUCNJI U PRAZNO
54. E. Jones: NEUSTRASIVI SLADE
55. L. L'Amour: ZLATNA PLANINA
56. H. Hatten: SMRTONOSNI POKOLJ
57. T. West: TEKSASANIN
58. E. Jones: SMRT SVIM UBOJICAMA
59. W. O'Connor: KANJON SMRTI
60. L. L'Amour: KLAN SACKETTOVIH
61. D. Dean: OŠIŠANA OSVETNICA
62. D. Dean: VATRENA OSVETA
63. J. Gilmoor: LOV NA SVJEDOKE
64. C. Hunter: ALI TADA SE POJAVI SAM
65. F. Glaser: VRIJEME OBRACUNA
66. F. Short: NI PAKAO ME NEĆE
67. R. Ullman: JACKSONOV KLAN
68. G. Lord: TAJNI TOVAR
69. W. O. Connor: STOTINU DANA PAKLA
70. F. Short: SKINITE HULJU IZ SEDLA
71. A. C. Morgan: REVOLVERAŠI SU ČEKALI

U PRIPREMI:

72. L. L'Amour: BRAĆA SACKETT

KOD VAŠEG PRODAVAČA NOVINA

**BIBLIOTEKA KRIMINALISTIČKO
— LJUBAVNIH ROMANA**